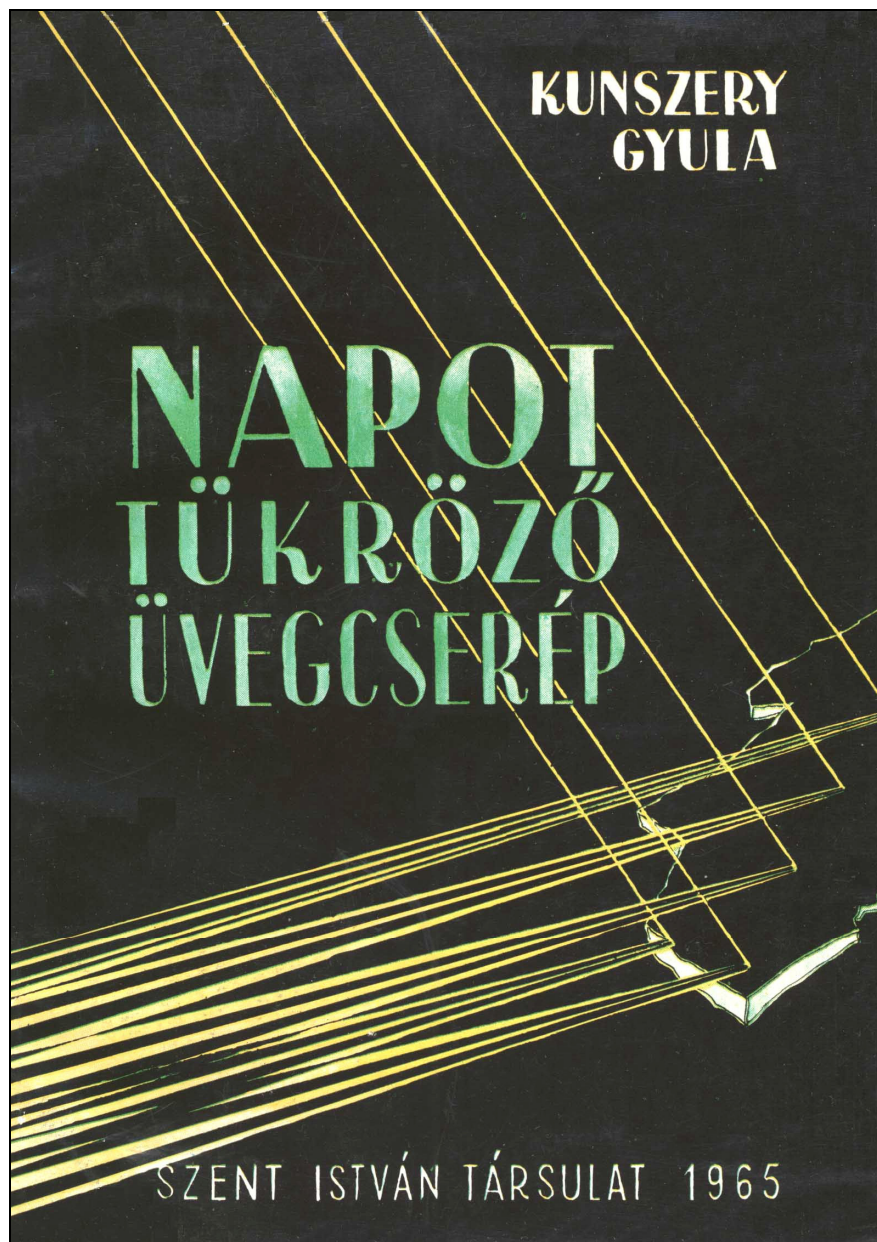


Kunszery Gyula Napot tükröző üvegcserép

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyar nyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.



Impresszum

Kunszery Gyula
Napot tükröző üvegcserép

Versek

Nihil obstat.
Dr. Stephanus Kosztolányi
censor archidioecesanus.

Nr. 294/1965 Imprimatur.
Strigonii, die 28 Januarii a. 1965
Dr. Arthurius Schwarz-Eggenhofer
administrator apostolicus

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című könyv elektronikus változata. A könyv 1965-ben jelent meg a Szent István Társulat kiadásában. Az elektronikus változat a Szent István Társulat és az örökösök engedélyével készült. A könyvet lekipásztori célokra a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár szabályai szerint lehet használni. Minden más szerzői jog az örökösöké.

Tartalomjegyzék

Impresszum	2
Tartalomjegyzék	3
Ajánlás	6
Ünnepnapok	7
Karácsonyi könnyes glória	7
Mily szép lett volna	7
Akik a Gyermekeket keresték	8
A negyedik „király” éneke	8
Kána csodája	8
Vízkereszti triptichon	9
Mikor pedig lejött a hegyről	9
Húsvéti fák	10
Tábor-hegyétől Golgotáig	11
Vasárnaptól péntekig	11
Vasárnap válasza	12
Pünkösöd	13
Vasárnapok	14
Szent László királyról	15
Szent Erzsébet	16
Tavaszi, nyári, őszi, téli	18
Misenaptár	18
Tavasszal	18
Tavaszi tárlat	19
Keresztek a tarlón	21
Könyörgés esőért	21
Nap-himnusz a strandon	21
Esemény	22
Szüret után	23
November	23
A sziget ősszel	25
Példázat a hóról	25
Sirály	26
Rózsadombtól Farkasrétig	27
Évszakok	27
Imádságok	29
Szonettek töviskoszorúja	29
Üdvözlégy	36
Örvendetes titkok	37
Fájdalmas titkok	37
Dicsőséges titkok	38
Lorettoi litánia	39
Ég és föld	40
Hidépítés	40
Melegségért melegséget	40
A szürkék erénye	41
Ott és akkor	42

Hol vagy?	42
A harang	43
Két fiú	43
Jubiláló papok	44
Falusi körmenet	44
„Magyarok szimfóniája”	45
Végrendelet	46
Balassi Bálinthoz	47
Tihanyi krónika	48
Világhódítók	50
A léghajó legendája	51
Mese a lószórról és a birkabélről	52
János pápa szíve	53
Epigrammák	54
Epigrammák	54
Öröknaptár kicsinyeknek	62
Névünnepek	64
Fordítások	66
„Magnificat”	66
A megszólás	67
Az égő csipkebokor	67
Sírvers	67
Morus Tamás: Egy asztrológushoz	67
Vörösmarty ifjúkori latin verseiből	68
Magdaléna a forrásnál	69
Isten szülője	70
Angelus Silesius epigrammáiból	71
Logau epigrammáiból	71
Lessing: Az olvasóhoz	74
Népi versek a „Des Knaben Wunderhorn”-ból	74
Páduai Szent Antal a halaknak prédikál	74
Szent Ágoston és az angyal	75
Goethe	76
A vándorló harang	76
A kövek átváltoztatása	77
Szent Nepomuk vigiliája	77
Halhatatlanság	78
Schiller	78
A föld felosztása	78
A hit szavai	79
„Fogadalmi táblák” és epigrammák	80
Novalis	82
Feltámadás	82
A naplóból	83
A keresztt	83
A „Mária dalok”-ból	84
Theodor Körner: A sixtusi Madonna előtt	84
Batsányiné Baumberg Gabriella: A „Teremtés”	84
Lenau	85
A keresztt	85

A feszület	85
Uhland: A kápolna	85
Heine	86
Mint egy virág	86
A három szent király	86
Béke	87
Rilke	88
Mária születése	88
Mária mennybemenetele	88
Eduard List: Gyógyulás	89
Újabb epigrammák	89
Rabindranath Tagore: Az „Áldozati énekek”-ből	90
Théodore Botrel: Ékho	90
Henry de Juliot: Ballada a béke asszonyáról	91
Albert Flory	92
A királyok ajándéka	92
Könyörgés Szent Ferenchez	92

Ajánlás

Egy elhajított, elhagyott
szegény üvegcserép vagyok,
szemétdombon fekszem törötten ...

Köröttem
portálok, büszke ablakok;
de jaj, homályosak, vakok,
világtalan mind, s fénytelen ...
S engem megejtett hirtelen
valami szép, csodás varázs,
s ragyogtam, izztam, mint parázs,
és elrévültem, elbűvöltem
szikráztam, égtem, tündököltem,
gyémántos fényem szerteszórtam:
a Nap sugárzó tükre voltam! ...

(Köszönöm, Isten, hálatelten,
hogy volt időm,
midőn
sok más dicsőbb üveg közül
az én szegényke árva lelkem
választottad ki tükrödül,
s a törött üvegcserepet
beragyogta a Szeretet!)

Ünnepnapok

Karácsonyi könnyes glória

A jászolodból keresztfát csinálnak,
a pántjából meg éles vasszeget;
a pásztorok, kik bűvölten csodálnak,
tán ők kiáltnak vad „feszítsd meg”-et.

S a szamaruknak vemhén fogsz vonulni
Jeruzsálembe Golgotád felé,
s ott két lator közt kínnal fogsz kimúlni,
gyalázattal, mint sorsod rendelé.

Az ég sötét lesz, nem szikráz a Csillag,
és nem fog zengni angyal-ária,
s kinek szemében most boldogság csillog,
a fájdalomba roskad Mária.

Mégis: hiába rontja torz ecetté
az ősi bűn Karácsony színborát,
a szenvedésed fogja törni ketté
a Bűn bilincsét, átkunk ostorát.

A Menny kapuját ez nyitja meg nekünk;
köszöntsük hát az Isten egy Fiát,
s fogadjuk meg, hogy többé sohse vétünk,
s daloljunk könnyes, hálás Glóriát!

Mily szép lett volna ...

Mily szép lett volna ott és akkor élni,
az üstökösnek méla éjjelén,
szent borzongással örömhírt remélni,
midőn az égi hírnök száll felém.

S csodálva nézni bűveit az éjnek,
pásztornak lenni ekkor ó be jó! –
míg fent a fényes angyalok zenélnek:
„Ó, gloria in excelsis Deo!”

S a szellemlények zengő szózatára
sietve menni dombon, réten át
a betlehemi pászitos határra.

És áldozatnak tiszta szívet vinni,
és látni Őt, az Isten egy-fiát,
és térdre hullva hinni, hinni, hinni!

Akik a Gyermekeket keresték ...

Jöttek mogorva zsoldosok,
markolván zord fegyvereket ...
Keresték. – Ámde nem találták
a Gyereket.

És jöttek tudós mágusok;
beutazták a Keletet,
s keresték ... s végül megtalálták
a Gyereket.

És jöttek szelíd pásztorok,
szívükben béke, szeretet ...
Keresték s rögtön megtalálták
a Gyereket!

A negyedik „király” éneke

Nincs aranyom, nincs tömjénem,
mirhám sincsen;
néhány csengő költeményem
minden kincsem.

Jézuskám, e kis keveset
Neked adom;
s megbocsátó mosolyt lesek
az ajkadon.

Kána csodája

Nagy lagzit csapni Kánán ... ehhez értünk;
meginvitálni rengeteg vendéget;
és hiúságból az is előfordul,
hogy Anyádat is meghívjuk és Téged.

S akkor kisül, hogy nem futja a borbúl,
(nagy hordajú és kevés ború népség!)
s a szent ujjongás fanyalgásra bágyad,
a hő bizalmat felváltja a kétség.

Ilyenkor újítsd kánai Csodádat,
mely megsegít, és nem csúfolva büntet:
varázsold át a Buzgóság borává
mi langyos, lanyha, poshatag vizünket!

Vízkereszti triptichon

1.

(Isten szól)

Jordán vizénél én is álltam,
bő kegyelmekre vágyva vártam,
és álltunk, vártunk annyian ...
Megnyílt az ég, hangzott a szó:
„Te vagy az én szerelmes fiam!”

2.

(Az ember hallgat)

De én hálátlan voltam érte:
midőn a démon megkísérte,
jaj, meghökkentem színe láttán,
elfeledtem az égi szót,
és nem mondtam, hogy „távozz sátán!”

3.

(Isten mégis szól)

Szerencsétlen megszállott lettem,
már a Gonosz beszélt helyettem,
és átkot szórt a Teremtőre ...
S az Úr mégis megkönyörült:
„Némulj el! – szólt – menj ki belőle!”

Mikor pedig lejött a hegyről ...

(Máté 8,1-3.)

Mint a bibliai poklos ember,
kiáltok Hozzád, Jézusom:
Tekints reám kegyelemmel,
s megtisztulok, tudom.

A lelkem poklos. Gyógyíts meg engem! –
Nálad az erő, hatalom ...
Szólj! – a szódat úgy esengem:
„Tisztulj meg, akarom.”

Húsvéti fák

Azon a vasárnap
ujjongtak a pálmák,
mert a megváltásnak
messiási álmát
valósulva látta
Jeruzsálem népe;
jött Jézus ... lepleket
dobtak le elébe,
s lengettek fölötte
büszke pálmaágot,
azon a vasárnap.

Akkor, csütörtökön
a szelíd olajfák
karcsú ágait
lankadtan lehajták,
mert a Getsemane-
kertben gyötrellemmel
vért verejtékezett
egy magános ember,
vére szétfolyott a
fekete rögökön,
akkor csütörtökön.

Azon a pénteken
szomorú szél susog,
búsan hajladoztak
bánatos cédrusok,
mert fönn a Golgotán
cédrusfából ácsolt
keresztben függött egy
véresre korbácsolt,
meggyötört, megkínzott
kihült, sápadt tetem,
azon a pénteken.

S a másik vasárnap
úgy pirkadat tájba'
kivirult a világ
valamennyi fája,
északi fenyőktől
délszaki pálmákig
mind üdén kizöldel,
lombot hajt, virágzik,
mert halottaiból
Jézus ím feltámadt
ezen a vasárnap!

Tábor-hegyétől Golgotáig

Midőn fényes dicsőségben
lebegett a lanyha légben
szent színében változottan,
ugye akkor jó volt ottan? –
Amidőn az égi szentek
Őt dicsérni földre mentek,
és kitárult a mennyország,
mosolyogtak angyalorcák,
s bizonysgot tett az Isten,
nagyra gerjedt a hit bennünk,
s monda Péter:
„Jó nekünk itt lennünk!”

De amidőn gyöngé testét
megkínózták, megverették,
s megkötözték kezén-lábán:
elhagyták a hívek gyáván;
nem állott ki senki érte,
senki Őt most nem dicsérte,
a sok gonosz arcul köpte,
kigúnyolta, megütötte; –
mert az égbolt nem hasadt meg,
megdőlt a hit és leverten
monda Péter:
„Soha sem ismertem!”

Vasárnaptól péntekig

Húsvéti triptichon

1.
Jeruzsálemben Virágvasárnap
lelkes tömegek Messiást várnak,
drága ruhákat földre terítnek,
soha ily lángja nem volt a hitnek!
Közeleg Jézus számárnak hátán ...
Mámorban úsznak szent színe láttán,
s harsogják szírmot dobálva rája:
„Hozsanna Néked, zsidók királya!”

2.

De mi emberek, sajnos, a jóban,
állhatatlanok vagyunk valóban.
kik Őt vasárnap dísszel fogadták,
pénteken hóhér kezére adták;
kik hozsannáztak egész vasárnap,
s hódoltak Néki, mint egy császárnak,
pénteken durva átkot szór ajkuk:
„Feszítsed Őt meg, a vére rajtunk!”

3.

S mi volt a válasz? – A Világ Üdve
keserves kínban kereszten függve,
bánatos szemmel szemlélte őket,
a csúfolókat, a köpködőket,
báméskodókat, a félénk jókat,
s az Őt ecettel megitatókat,
zsoldosokat, kik ruháját tépik ...
S megszólalt: „Atyám, bocsáss meg nekik!”

Vasárnap válasza

Az érthető, hogy voltak ellenségek;
az ok: gonoszság, féltés, félreértés,
s a nyers tömeg a szélsőségre hajló,
s így törvény lett a szörnyű törvénysértés.

De hol voltak az Igazság tanúi,
a pásztorok, kik még bölcsőben látták,
a napkeleti bölcsek karavánja,
s a négyezrek, kiket kenyérrel táplált?

A volt vakok hogy' bírták nézni mindezt,
s a tisztult poklosok most merre voltak,
s azok, akiknek ördögét kiűzte,
s halottaikból feltámasztott holtak?

S ordítózóknak durva „Barrabás”-át
miért nem harsogtátok túl, ti némák,
akiknek hangját visszaadta, s merre
lapultatok ti lábra keltett bénák?

Kafarnaumnak századosa mért nem
mozgósította hősi kis csapatját,
s a tanítványok – egy kivételével –
a Mestert mért hogy gyáván cserbe' hagyták?

Ó mennyi kérdés! – rogyant lábinakkal
s előrecsukló csapzott, vérző fővel,
úgy csüngött ott, mint görcsben megvonagló,
halott-fehérre sápadt nagy kérdőjel.

Mért halk a hit? – és mért félénk a jóság? –
mért nincs a Jónak több kohéziója? –
erénynél mért erősb a bűn, a véték? –
az Istenember mért került bitóra?!

S három sötét nap hallgatott az Isten ...
Aztán pecsétje felpattant a zárnak,
midőn a gyászba hullt világra virradt
a lélek-fényt sugárzó szent Vasárnap!

Pünkösd

És amikor elérkeztek
a Pünkösdnek napjai,
összegyűltek egy kis házban
Krisztus első papjai.
(Rongyos ruhák, kérges kezek,
fésületlen üstökök:
ily egyszerű proletárok
a legelső püspökök.)
És hirtelen lőn az égből
mint egy sebes szélvihar,
s betölté az egész házat
zengő-zúgó égi zaj.
És eloszlott tüzes nyelvek
lebegtek a szobában,
s az isteni Szentlélekkel
betelének mindnyájan.

S akik eddig gyávák voltak,
bátrak lettek hirtelen,
s a tudatlan agyvelőkben
kigyulladt az Értelem.
S kik eddig a zsidón kívül
nem tudtak más nyelveket,
minden nyelven hirdették már
a krisztusi elveket.
És kiket a sanda kétely
oly gyorsan megrendíte:
ingadozó tamásoknak
megszilárdult a Hite.
Köztük eddig egyetértés
alig-alig lehetett,
s fellángolt most a szívükben
az isteni Szeretet!

Vasárnapok

Akácos-lombos kisfalu,
a templom itt meszelt falú;
vasárnap kondul ércharangja,
s a községnek aprója-nagyja
ünneplőben misére mén ...
kezükben könyv és olvasó,
lelkükben áhítat, remény;
felbúg a mély orgonaszó,
s minden szívet megillet Ő,
ki Pásztor volt és Magvető.

A külváros a Gyár hóna;
betonból öntött temploma
erő, szilárdság, egyszerűség,
(de mécsesében forró tűz ég!)
Kevés a nép itt munkanap,
vasárnap mégis megtelik,
a dolgozók ott zsonganak,
az ünnepet megszentelik,
s a távol perifériák
imádják Őt, az Ács Fiát!

Szentegyház ... díszes, dús barokk,
lebegnek cifra angyalok ...
a szenteknek sok szobra, képe ...
s mi polgárok, a város népe,
hallgatjuk a „szagos” misét.
A dolgozós héten át vagyunk
munkálkodó „értelmiség”,
de most pihen fáradt agyunk;
és Ő szelíden néz miránk:
Urunk, Tanítónk és Biránk!

A hét hat napján idelent
mindenki dolgozik, teremt,
sűrög-forog, izzadva szervez,
vagy teljesít, vagy újra tervez,
mind-mind megannyi fürge méh ...
És a vasárnap-ünnepen,
amely a nyugvó Istené,
a hívő ünnepel, pihen,
hogy gyűjtsön az oltár előtt
az új munkához új erőt.

Szent László királyról

(Középkori himnusz átköltése)

Üdvözlégy kegyelmes Szent László királyunk!
Édes oltalma vagy jó Magyarországnak,
Szent királyok között drágalátos gyöngyszem,
Legfényesb csillaga a csillagvilágnak.

Híven szolgáltad te Szentháromságistent,
Szemed Krisztus Úrnak nyomdokára néze,
Szentléleknek tiszta, szép edénye voltál,
Szűz Mária Asszony választott vitéze.

Magyari királyok fényességes tükre,
Tündöklőbb tükör már nem is lehet ennél,
Kegyes Béla király nemzett s nevelt téged,
Hogy hozzá hasonló kegyes király lennél.

Mennyből adtak nekünk csudás csudaképpen,
Lengyelország szülte délceg, deli tested,
S lélekben születél szentkeresztvizéből,
És ösödnek nevén Lászlónak nevezték.

Még kisdéd korodban Béla királyunkkal
Magyarok földjére hozzánk elhozának,
Hogy dísze legyél te két birodalomnak:
Magyarországnak és mennyek országának.

Tekinteted tiszta, s másokénál kedvesb,
Szépséges a kerek piroszposzgás arcod,
Beszédedben ékes, két karodban erős,
S legyőzöl mindenkit, ki veled kezd harcot.

Tagjaid formásak, termeted daliás,
A seregből messze kimagaslik vállad,
Már csak szépséged is császárságra méltat,
S a szent koronára nincsen méltóbb nálad.

Testben tisztaságos, a lelkedben fényes,
A szívedben pedig oroszlánként bátor,
Ezért hívtak téged hős, bátor Lászlónak,
Már életed ifjú gyermeki korától.

Szűz Mária Asszony kiválasztott téged,
És sok ajándékkal kegyesen kitüntet,
Hogy őrizzed, óvjad és megoltalmazhasd
Néki felajánlott magyar nemzetünket.

Fényes szent korona a fejedre szállott,
Szentlélek ereje megbátorít téged,
S indulván királyi atyáidnak útján
Koronádnak ékét rózsákkal tetézed.

Igaz bíró voltál és tebenned leltek
Szép szűzek lovagi hős védelmezőre,
Tisztaság virtusát tisztán oltalmaztad,
s az irgalmasságnak voltál követője.

Dicsérjük, magyarok, László királyunkat,
Mértán érdemli, hogy dicsőítsék nálunk,
Zengjük dicséretét angyalokkal együtt:
Üdvözlégy kegyelmes Szent László királyunk!

Szent Erzsébet

Rideg, hűs falak közt
nem rejté kolostor,
nem suhogott vállán
zord vezeklő ostor;
szerető hitves volt,
s anyja négy gyereknek;
nem rettegett tőle
pogány vagy eretnek;
nem harcolt a hitért,
nem térített népet,
hitvalló ajakkal
vérpadra sem lépett;
nem épít templomot,
nem alapít rendet,
révült látomásnak
nem igen örvendett;
sokat nem tanult ő
bölcse és szent papoktól:
nem írt, nem prédikált,
nem lett tudós doktor ...

S mégis: hétszáz éve
zeng róla az ének,
nem halványult híre
dicsőült nevének,
egész világszerte
megünneplik napját,
festik, kőbe vésik
sudár szép alakját;
színes szép legendák
regélnek felőle,
tudósok, poéták
örök ihletője;

s kiben csörgedezett
Árpád pogány vére:
templomok épülnek
emlékezetére ...
Pedig nincs nyomában
semmi alkotó tett;
mi hát az érdeme? –
mit csinált ő? –
 Jót tett.

Tavas, nyár, ősz, tél

Misenaptár

A nagyvilágban mennyi szép!
S miként ha színpompás misék
folynának itt egymás nyomán
a Természetnek templomán ...

Körül tömjénes sejtelem,
s misénk ruhája zöld selyem,
s a kis minisztráns csíz kiált:
Tavas-kispap primiciált!

A hűség hővé lazul át,
s most sárga bársony kazulát
felölt a Nyár-plébános úr,
oltár elébe így vonul.

Miséz az Ősz, az esperes,
brokát ruhája rőtveres,
beszöve zöld, arany fonál,
s a Szél, a kántor, orgonál.

Sok gyertya lenn és fent is ég,
és ím éjféli szentmisét
celebrál püspökünk, a Tél,
palástja tiszta hófehér.

S míg folynak lent a szentmisék,
fönn kéklik a nagy messziség,
s a hold, a nap Szentostyaképp'
áldás-sugárit osztja szét.

Tavasszal

Én tavasszal csak a napot nézem,
egék kékjét s friss hajtást a tönkön;
s Szent Ferencként száz öröme készen
a világot himnusszal köszöntöm.

És ha néha a földre pillantok,
észreveszem a rút féreg-rágott
tavalyósi korhadt levélhantok
tövében a fehér hóvirágot.

És hogyha a zöldleveles erdőn
süvöltöző szél-orkán nyilal át
én akkor is hallom a csicsergőn
füttyörésző madár kedves dalát.

S ha már a Sors mindent összetépett,
ha jönnének: bűn, betegség, átok, –
mégis hiszem a Jót és a Szépet,
s halálban is új életet látok!

Tavaszi tárlat

*Jaj, mennyi kép és mennyi szép szobor! ...
Ó, mennyi szín és mennyi gazdag forma! ...
és mind derűs, most egy se bús, komor ...
– És mintha mindez élő volna!*

*

Tájkép. Még hó borul a hegytetőre,
de már a csermely jege olvad;
iramlik, zúg, tajtékzik ... oly vad!
– Csak aztán árvíz ne legyen belőle!

*

A zöldelő rét egyre szebb lesz,
s egy pillangó csapongva repdes
egyik virágról más virágra;
ámulva nézik kis bogárkák ...
– S tán azt vitatják, melyik tarkább:
virágok kelyhe, lepke szárnya?

*

Cseresnyefának karcsú ága,
s ezernyi hófehér virága
a lanyha szélben megremeg ...
Tetszik? – Remek!

*

Ez itt a tó, habok csevegnek,
s felettük könnyedén lebegnek
szitakötők ... – A szárnyuk mintha
szivárványszínben fénylene ...
– Majd hintáznak: a sás a hinta.
– S a zümmögésük halk zene.

*

S mi ez a sok-sok bolyhos jószág,
szürkésen bársonyos valóság,
tán kis nyusziknak kurta farka? –
Ugyan, dehogy! – De hát mi? – Barka!

*

Emitt meg zöld virág kelyhében
hatalmas sárga porzók és bibék ...
– Még mit nem! – künn a selymes réten
sétálnak apró kiscsibék!

*

Ott fõnn az ég sötétkék óceánja,
rajt habfehér felhők gomolyganak ...
– Sugárecsetjét dús aranyba mártva
szegélyüket im megfesté a Nap.

*

Virágoskert mögött majorság:
Virágország és Állatország ...
– E képnél kissé túlhosszú a cím:
„Bimbó, kakastaréj, kis borjú-orr s a póre
malacnak selymes sima bőre
versengnek: melyik rózsább rózsaszín?”

*

Lankás, pásztásan csíkozott vidék;
odább barnállik, frissen zöld idébb;
emitt már sarjad, zsendül a vetés,
a mag a földben már nem szendereg,
a téli szunnyadást megúnta;
amott hajlongó, dolgos emberek,
kapálás, ásás, szántás, ültetés ...
– „A földeken megindult ím a Munka!”

*

Boruljunk térdre, s úgy köszöntsük,
kinek-minek mindezt a szépséget köszönjük,
azt az ecsetet, azt a vésőt!
– És Őt!

Keresztek a tarlón

Népünk a búzát úgy hívja, hogy „élet”,
és Péter-Pálkor keresztekbe rakja ...
Nem érzed, mily mély értelme van annak,
hogyan életünknek kereszt az alakja?

Keresztbe rakott kéve-sor a tarlón ...
A jelképet könnyű felfognod ésszel:
az élet, mint a rét az aratáskor,
telítve van kereszttel, szenvedéssel.

De mindjárt mást jelent e szimbólum, ha
mélységeit nem ésszel, – szívvel méred:
köröttünk minden, minden elmúló
csalóka árny; – csak a Kereszt az Élet!

Könyörgés esőért

Uram, küldj esőt meddő meződre,
termékenyítsd meg kiszáradt földjét,
keltsd új életre elsárgult zöldjét,
oltsd el nagy szomját tikkadt rögöknek.

Hallod? – fojtottan, sóhajtván nyögnek
vízért epedő fonnyadt csírái,
mert bensejükben rejlő királyi
kalászos pompák életre várnak.

Küldj esőt már a hervadt határnak,
öntözd rétedet, szegény oly kopár,
nem terem rajt más, csak gyatra gyopár,
és száraz, sárga senyvedő sarjú.

Fölötte víjjog fekete varjú:
Uram! a mező halál mezője,
légy gondozója, védelmezője,
mert elpusztulnak az élet-csírák!

Akard, hogy nőjön kalász és virág! –
ne engedd, hogy a szürke enyészet
elpusztíthassa meződ, vetésed,
hisz' azért teremted, hogy teremjen!

Nap-himnusz a strandon

Nap bátyám, csak süssön kelmed
igazában, szép rendesen,
hassa át az egész lényem,
lebarnítsa, melengessen.

Tisztaságos Víz húgocskám,
te is tudod, mit kell tenned:
frissíts, gyógyíts, üdíts, hűsíts,
moss le rólam minden szennyet.

Azután meg Szellő testvér
lombok között lám megrezzen,
s jön, hogy engem szárogasson,
lágyan körülengedezzen.

S Test szolgál, te borulj hát le
Föld anyánkra hála végett:
áldd Azt, aki megteremtett
napot, vizet, szelet, téged.

Esemény

Nagy esemény történt a héten
a külvárosi füves réten,
mely ott lapul a sínek mellett:
a szürke szamarunk megellett.

Jelzem, már feltűnt napok óta,
hogy oldala kissé pufóka;
de úgy gondoltam, sok az abrak,
mit mezőnk nyújt a szamaraknak.

S egy reggel im csodálva látom,
karcsú megint füles barátom,
s miközben egykedvűn zabálgat,
mellette áll egy kicsi állat.

Egy kis csacsi! – Közelebb léptem,
hogy megcsodáljam illőképpen
ezt az eddig még sohasem látott
új jövevény állat-barátot.

Mint egy komondor, olyan nagy tán,
s csak álldogál nyugodtan, csacsán;
hosszú, bozontos barna szőre,
csak nagy szeme villog belőle.

Hókás csupán az orra táján,
s a napfény csillan kis patáján ...
Aki nem látta, el se hiszi,
mily bájos a samár, míg kicsi.

S nem hinném, hogy káromlás lenne,
de erről más jutott eszembe,
s ott gondolatban térdre estem,
és suttogtam: mily nagy vagy, Isten!

Szüret után

Forr, forr az új bor ...
Mi lesz belőle? –
Csillogó nektár,
vagy karcos lőre?

Olcsó kis mámor,
részegholt álom?
Vagy szent áldozat
fehér oltáron?

Kocsmai zúgban,
félvak homályban:
durva káromlás
gőzölgő szájban?

Vagy kőbe, szóba,
zenébe vésett,
égbe sugárzó
tisztá költészet? ...

Hadd szólak néktek,
hordók és rocskák
ölében ringó
ifjú borocskák!

Mit az Ősz titkos
ereje késztet,
úgy legyen ez a
ti erjedésetek:

hogymajd ne csárdák
hitvány csígréje,
de Vér legyetek:
az Isten vére!

November

Az életünk egy évre emlékeztet,
amelyben persze március a kezdet,
s hat esztendőig tart el egy hónapja,
és szűken mérve két hónap a napja;
de bárhogymint is számítja ezt az ember,
az „ötven év” már mindenképp: november.

Pár éve még szavaltuk hetyke polcról,
hogy nem, nem engedünk a negyvennyolcból,
de szívünk bár konok dacot melenget,
negyvenkilencből is hát végül enged,
s egy szép napon (vajh szép nap?) arra döbben,
kérelhetetlenül már itt az „ötven”!

Az életúton ez biz jó kétharmad,
olyan vidék, hol hűvös dér a harmat,
s a fának nincs itt zöldes, lombos ága,
s nem rózsza, csak krizantém a virága;
rövid napok és egyre hosszabb esték ...
Nem vénség ez; ez még – és már – öregség.

Madárhangverseny múlt emléke már csak,
a szél, a szél, a szél, az orgonál csak;
elvész a harsogó színek hatalma,
két árnyalat van: szürke és a barna;
s a köd miatt szemünk csak alig láthat,
s a zord nyirok a bőrön, csonton áthat.

Lefelé tart az egyre szűkebb ösvény,
s egyetlen hű, kitartó társ a köszvény;
lassúbb mozgású már a láb, a kéz is;
s új műszavak: dioptria, protézis ...
S míg éltünk útján botladozva mászunk,
erőnk apad, és nő a vérnyomásunk.

S a testünkkel a lélek együtt ernyed:
nem olvasunk regényt, csak történelmet,
áhítóznak a halk, nyugalmas csendre,
költőnk Arany lett, már nem Ady Endre;
az élménylángok perzselése megszűnt,
begyűjtünk, s emlék-kályhánál melegszünk.

Novemberünk sötét hollója károg:
egy „-ember” még csak, s aztán már az „-ár”-ok,
s majd februárban vége évnek, dalnak,
így rendelék titokzatos hatalmak;
s figyelmeztet e szánandó adatra
november élén bús Halottak-napja.

Ám nekünk, kiket kereszténnyé kentek,
más ünnep is van: fénylő Mindenszentek;
nemcsak halál és bűn és sír, de más is:
van bűnbocsánat és föltámadás is;
s el nem riaszt a földi pálya vége,
mert szent hitünk a „szentek egyessége”!

A sziget ősszel

Ilyen borongó, szomorú őszön
a hulló levél holt regét üzen:
itten élt hajdan királyi Margit
komor klastromban fehérén, szüzen.

Nyulakszigetén nagy, méla csend volt,
míg a világban dúltak vad tusák,
és szóror Margit halkán imádta
körösztre-szegzett vérző Krisztusát.

S végzett alantas cselédi munkát,
ruhája durva, darócos szövet,
s mások bűnéért viselt a testén
sündisznótüskés vezeklő-övet.

S egy ilyen ködös, halódó őszön
megremegett a halovány szírom,
s mire a Sziget hó-csuhát öltött,
elfonnyadott a fehér lilium.

Gyarló földi szem csak ennyit látott,
de mi már tudjuk, értjük a csodát:
átplántálták a mennyei kertbe,
és ottan virul örökkön tovább.

Példázat a hóról

Az embernek ifjú lelke
olyan, mint a hópehelyke:
hull az égből tisztán, frissen,
így küldi le a Jóisten.

De nem azért küldi Ő le,
hogyan lucsok válják belőle,
mint havából a városnak,
mit korom fed, s besároznak.

Ám azért, hogy olyan legyen,
mint a réten, völgyön, hegyen
az a puha hótakaró:
melegítő, jót-akaró.

Fázó földet ez melenget,
s amikor a fagy felenged,
s éhes holló már nem károg,
a talajba leszivárog.

Lénye itt is a szeretet:
táplálja a gyökereket,
s mely a téltől dermedt holtra,
éledő föld szomját oltja.

S ha számára nincs már dolog,
akkor végül elpárolog,
szellő szárnyán messzeségbe,
ahonnan jött: föl az Égbe!

Sirály

A holló lomha szárnycsapással
kereng havas mezők felett;
mint gyászos özvegy, bánkodik, hogy
meghalt a nyár, a kikelet.

Verébke borzolt tollazattal
gubbaszt a fán a fagy miatt;
amilyen szemtelenke máskor,
most épp oly gyáva és riadt.

S a fecske, gólya, kényes kócsag
már őszidőben „disszidál” ...
Nem tetszenek; – az én madárkám
a kacagó vidám sirály!

Ez fittyet hány a fagyra, hóra,
csak fumigálja a telet;
vigan cikázva szállong, röpköd
a zajló, zúgó ár felett.

A repülése gyors, szeszélyes,
könnyed, csapongó, libbenő;
s hídról dobott kenyérdarabkát
elkapja még röptében ő.

És közbe-közbe rikkant egyet,
mint táncoló duhaj legény,
s ha elfáradt, hát elpihenget
a nagy folyó fehér jegén.

Vagy elmerül az áradatban,
és ring a dermesztő vizen,
s felénk, kik őt didergve lessük,
derűsen bölcs ígét ízén.

Üzeni azt, míg friss habokból
egy szárnylegyintéssel kikel:
a tél is Isten küldeménye,
így annak is örülni kell!

Rózsadombtól Farkasrétig

Tavasza volt épp, a rózsák nyíltak,
szellők libegtek lanyha lustán,
amikor fenn a Rózsadombon
megszületett az én Anyuskám.

Most tél van ... zordon, vad zimankó,
a farkas ordít messzi pusztán;
s megérkezett a gyász-batáron
a Farkasrétre én Anyuskám.

Kikísértük az unokákkal;
mi már tudjuk, ők még nem értik:
zarándokút e földi lét csak
a Rózsadombtól – Farkasrétig.

Évszakok

Tavasza

Most minden titkos sejtelem:
a zsendülő rét zöld selyem,
s arany hím rajt a kankalin;
és zengő-zsongó hanggal ím
dalol ezer madár-torok:
kis glóriázó kántorok.
A lég tömjén-lehelletű,
harangvirág a csengetyű,
s az ébredésnek mámore
az új-misésünk szent bora,
s az izzó nap, mint szentelt ostya,
áldó sugárit szerte-osztja ...
Virágillat, madárka-ének ...
Örüljünk mind az újmisének.

Nyár

Július napja égető,
mit elvetett a Magvető,
kalászbba szökkent már a mag,
a dús mezők aránylanak ...
A föld termést hoz gazdagon,
s áldás leng minden asztagon,
a kazlakon, kévén, kereszten ...
Szívünkéből háladal buzog,
s a déli szellő így susog:
„Ez az én testem.”
Szeptember ... nyárvég ... íme már
búcsúzkodik a napsugár,
de búcsúcsókja még meleg ...
Mosolyganak szöllőszemek;
de pár nap, s vérük már csorog,
s pincében fornak új borok,
gyöngyöznek bordón vagy fehérén ...
S ha támad hűvös esti szél,
suttogva, halkán így beszél:
„Ez az én vérem”.

Ősz

Az ősz: a nincs, az űr, hiány,
még nincs hideg, már nincs meleg;
az ősz a múlás, távozás:
lehulldogáló levelek,
halódó, sápadt napsugár ...
Eltávozott már rég a nyár,
s nem érkezett el még a tél;
egyetlen létező: a szél ...
Beléborzong az élő és a holt is;
az őszi szél halottas ének,
zokogó hangja gyász-zenének:
„Circumdederunt me gemitus mortis!”

Tél

Már itt a tél; hó permetez ...
Fehér csuhájú szerzetes,
kezében vad, vezeklő ostor ...
Rideg, dermesztő, zord kolostor,
szikár keménység, fegyelem ...
De bent a szívben: kegyelem!
Megvéd a hó; a hó takar,
melenget ő, és jót akar,
s hiába fagy, hiába szél:
a jég alatt az élet él ...
Fehér csuhás b a r á t a tél.

Imádságok

Szonettek töviskoszorúja

I.

Amikor Pilátus hóhérekre adta,
a vérszomjas tömeg ujjongani kezdett,
és már hozták is a megácsolt keresztet,
s letépett köntösét Ő most visszakarta.

A helytartó közben kezét mosogatta,
mert igaz életet ilyen gyáván vesztett,
elfehérült ajka még mostan is reszket;
s a népség a szent fát már a vállra rakta.

Háta véres volt még az ostromozástól,
egész teste sajgott, égett a sebláztól,
s feltörte a nyersen eszkábált ereszték.

S bár jól tudta, hogy ez végső útja leszen,
bűneinkért mégis kínhalálra készen
felvette vállára súlyos nagy keresztjét.

II.

Felvette vállára súlyos nagy keresztjét,
s elindult a menet fel a Golgotára;
Ádám vétkének óh, rettentő az ára:
Isten egy Fiának így okozta vesztét!

Hóhérok az útját sanda szemmel lesték,
s ha megállt, korbáccsal mordan csaptak Rája,
s a tömeg is folyvást rúgja, taszigálja,
semmi irgalommal nincsenek a besték.

A göröngyös úton tólják és cibálják,
por és vér szennyezi hófehér ruháját,
s mindezt közömbösen nézi fent a rest ég,

mely felé fájdalmas szemeket meresztett;
s átölelve tartja a nehéz keresztet,
amely földre nyomta gyötrött, gyöngé testét.

III.

Amely földre nyomta gyötrött, gyöngé testét,
nemcsak a kereszt volt: bűneinknek súlya! ...
Félre billent fején töviskoszorúja,
s tüskéi homlokát még jobban sebeztek.

A ledőlt fát ismét vállára helyezték,
s kezdődött előlről a szörnyű tortúra,
vanszorgó léptekkel nekiindult újra,
s ha megtorpant, megint ütlegetni kezdték.

Útját szegélyezte nézők sokasága,
kit szánsalom vitt ki, kit kíváncsisága,
de a legtöbbjét a gyűlölet zaklatta.

Gyötrelme, fájdalma egy percre sem szűnik,
s egyik fordulónál ím szemébe tűnik:
anyja az útszélen sír-zokog miatta!

IV.

Anyja az útszélen sír-zokog miatta,
János támogatja; igen, ő az: Mária,
hét hegyes tör megtört szívét általjárja,
hiszen az egyetlen szent Fiát siratja.

Látja, hogy kínlódik szűz méhe magzatja,
s patakokban ömlik könnyeinek árja,
sejti, hogy még sok-sok nagy szenvedés várja,
mert mintha elhagyná Őt az égi Atyja.

Megtorpan a menet, és a Fiú setét
bánattól borongó könnyes tekintetét
anyjára veti egy röpke pillanatra ...

De nincsen megállás, nincs pihenés, mer' ezt
nem tűri, nem hagyja a zsarnoki kereszt;
ó, a kereszt! – most meg Simon nyög alatta.

V.

Ó a kereszt! – most meg Simon nyög alatta,
mivel a poroszlók rákényszerítették,
a nehezét az ő vállaira tették,
mert az Elítélt már lelkét majd kiadta.

A másik már csak a szárát tartogatta;
ó, nem Őt kímélték, ó, nem Őt féltették,
csak éppen a kereszthalálig éltették,
hogy út közben el ne hulljon istenadta!

Cyrenei Simon dohogva, dünnyögve,
közben egyet-egyet szitkozódva, nyögve,
vonszolta tovább a kényszerű nagy terhét.

Nem is sejtette, hogy kinek munkatársa,
így érkeztek el egy újabb állomásra:
„Veronika vásznán vércseppes verejték.”

VI.

Veronika vásznán vércseppes verejték,
amely a szent arcot híven kiformálja;
s vajjon hogyan került az „igaz kép” rája? –
gyötrelmes izzadság és vér volt a festék.

Mikor szolgálai a menetet jelezték,
Veronika asszony az út hajlatára
siet és két karját Feléje kitárja,
kezében a kendő, s csak ennyit szól: tessék!

Rövid kis időre ottan Ő megállott,
s a kendőbe törlé vértől-víztől pállott
arcát, s rányomódott mélyen a jeles kép ...

S elvonult a menet a Kálváriára;
támolygott terhétől, s aztán nemsokára
láthatják a népek második elestét.

VII.

Láthatják a népek második elestét:
város kapujánál megkínzott, leromlott
erőtelen teste ismét porba omlott,
s nem mozdult, hiába ütötték, verdesték.

S mit úgyis véreztek gonosz tövisceskék,
éles kövekbe is ütődött a homlok,
s a szennyes porszemek a csapzott, kibomlott
hullámos fürtöket egészen belepték.

Ám megigazítják töviskoronáját,
ostorral, kötéllel ütik, ráncigálják,
szent terhének újból vállat, fejet hajta.

Panaszra, zokszóra nem nyitotta száját,
cipelte görnyedten tovább az igáját,
s a bús asszonyokat még Ő vigasztalta.

VIII.

S a bús asszonyokat még Ő vigasztalta,
akik a kapun túl roskadozva álltak,
s egymást átkarolva halkán sírdogáltak;
s íme szóra nyílt most eddig néma ajka:

„Jeruzsálem lányi, én sorsom miatt a
könnyetek ne hulljon, lesz helye sírásnak,
prófétás igéim ha valóra váltak,
s boldog lesz, ki nem szült, s fiát nem szoptatta!”

Vigasztalan vigasz! – jámbor asszonyoknak
szíve vérzik tőle, s még inkább zokognak,
s könnybe lábadt szemmel tekintenek Rája.

Most már nem is csak Őt, – magukat siratják,
fiaik jövődő sorsát, gyalázatját ...
Még egy esés; aztán fel a Golgotára!

IX.

Még egy esés; aztán fel a Golgotára! –
Igen, még egy esés, a magaslat alján
harmadszor leroskad, s kínos gyöngé jajján
nem lágyul meg szíve senkinek se, Rája

tovább hull ostorok kegyetlen csapása,
hóhérok nyüzsgönek jobbán, mind a balján,
ütés éri fején, törzsén, lábán, karján,
homlokára csúszik töviskoronája.

Fel-feltápaszkodik, eltompul a kín is,
s kezdődik a rémes, irtózatoss „finis”,
és felvándorog a csúcsra valahára.

Egy kietlen, sivár, sziklás ormot ér ott;
kifűjják magukat a gonosz hóhérok,
s ott levetkőztetik, nincs egy szál ruhája.

X.

S ott levetkőztetik, nincs egy szál ruhája,
a vad, irgalmatlan, goromba pribékek
Róla minden ruhadarabot letéptek,
leszaggattak, s nincs most meztelenebb nála.

Ott áll csupasz testtel görnyedten az árva,
aki pedig soha senkinek sem vétett,
kinek szíve csak a szeretettől égett;
ott áll, s majd ott fekszik két karját kitérve.

Mert köntösét s minden fedő mezét veszítve
ráfektették a cédrusfa keresztre,
azon fekszik véres könnycseppeket sírva.

S jaj, mért is születtek ácsok és kovácsok! –
csattognak a fáján vaskos kalapácsok,
s keresztre szögezik, ahogy meg volt írva.

XI.

S keresztre szögezik, ahogy meg volt írva;
kegyetlen vasszög a jobb kezét átfúrja,
s a balján ugyanezt megismétlik újra,
s két kezén vérrózsák fakadnak kinyílv.

S jaj, most nincsen seblázt megennyhító mirha!
és a lábakat is átfúrják a durva
vasszegek, s ott fekszik aléltan, ájulva,
a kínszenvedést már tovább alig bírva.

Pedig a bírái oly kegyesek voltak,
legyenek társai, erre is gondoltak,
hogy sorsát könnyebben viselje el: mert két

latrot is keresztre feszítettek Véle,
büntelen életnek ez lett hát a bére;
végül két lator közt kilehelte lelkét.

XII.

Végül két lator közt kilehelte lelkét;
ám előbb egyiknek, aki buzgón kérte,
a paradicsomot kegyesen ígérte,
s így várta be zordon sorsának beteltét.

S ama kevés hívek, kik követni merték,
akik a leginkább aggódtanak érte,
kiket kínszállás legfájóbban sérte,
ott álltak alatta s a mellüket verték.

S mikor megtört testét elhagyta az élet,
kíváncsi sokaság gyorsan szerteszéledt,
s a nap fényét komor fellegek benyelték.

S midőn az est leple ráborult a tájra,
s nem fénylett más, csak a hold sápadt sugára,
tetemét a hívek titkon leemelték.

XIII.

*Tetemét a hívek titkon leemelték,
s a bánatos anya az ölébe vette,
keserves könnyeket hullatott felette,
szívét a fájdalmak végleg összetörték.*

Aztán a holttestet gyolcsokba tekerték,
miután Magdolna írral kenegette,
s fehér szemfedővel gyöngéden befedte;
s felkeresték a völgy bús temető-kertjét.

János a támolygó anyát támogatta,
ott volt ama József, ki a sírhelyt adta,
s Nikodémus, ki pénzt adott balzsam-írra.

Ők vitték a hullát, a többi kísérte
zokogva, sok forró könnyet ejtve érte,
s eltemették nyirkos, sötét sziklasírba.

XIV.

*S eltemették nyirkos, sötét sziklasírba,
s az elé hatalmas követ hengergettek,
de hogy ki volt az, kit itten eltemettek,
nem hirdette sírkő, nem jelölte sírfa.*

Közeléből minden élő el volt tiltva,
a vigyázására örök rendeltettek,
az ellenség Tőle holtában is retteg,
bár míg élt, csak jót tett, gyógyítva, tanítva ...

S ott feküdt a holttest a sírjába zárva;
mi már tudjuk, hogy a feltámadást várva,
de ez még titok volt, senki sem tudhatta.

Ez végállomása, – úgy látszott még akkor –
az útnak, mely indult péntek virradatkor,
amikor Pilátus hóhérekre adta.

Mesterszonett

*Amikor Pilátus hóhérkézre adta,
 Felvette vállára súlyos nagy keresztjét,
 Amely földre nyomta gyötrött, gyöngé testét;
 Anyja az útszélen sír-zokog miatta.*

*Ó a kereszt! – most meg Simon nyög alatta;
 Veronika vásznán vércseppes verejték!
 Láthatják a népek második elestét,
 S a bús asszonyokat még Ő vigasztalta.*

*Még egy esés; aztán fel a Golgotára!
 S ott levetkőztetik, nincs egy szál ruhája,
 S keresztre szögezik, ahogy meg volt írva ...*

*Végül két lator közt kilehelte lelkét,
 Tetemét a hívek titkon leemelték,
 S eltemették nyirkos, sötét sziklasírba.*

Üdvözlégy

Nem tör fel ajkunkról harsogó ária,
 csak egy halk imádság: *Üdvözlégy Mária!*
 E fohással sok-sok százezer magasztal,
 s méltó is vagy rá, mert *teljes vagy malaszttal.*
 Csillagos glória koszorúzza fejed,
 egek Királynője, *az Úr van Teveled!*
 Az angyal is már e szavakkal üdvözölt,
 mondván: *áldott vagy Te az asszonyok között;*
 nem fogható Hozzád még királyi hölgy se,
 áldott vagy, *s áldott Te méhednek gyümölcse:*
 JÉZUS.

*Asszonyunk Mária! – Hozzád folyamodunk,
 Te légy közbenjárónk. Te légy a gyámolunk,
 nincs semmi, mit Isten Tőled megtagadna,
 mivel hogy Te vagy az Istennek szent anyja;
 ezért régen s most is Téged kérünk, kértünk:
 uradhoz-fiadhoz imádkozzál értünk
 bűnösökért, főként éltünk vége táján,
 imádkozzál most és halálunk óráján.*
 AMEN.

Örvendetes titkok

Ki az, ki mint Isten emberré lett értünk,
hogy könnyítse nekünk bűnből visszatértünk,
kinek Szűz Mária, te életet adtál? –
Jézus,
kit te, legszentebb Szűz, méhedbe fogadtál.

Ki az, ki helyettünk bűneinket bánta,
s úgy szunnyadt, mint piciny emberi palánta,
s kit te később féltőn neveltél, gondoztál? –
Jézus,
kit te, legszentebb Szűz, méhedben hordoztál.

És vajjon ki az, ki midőn emberré lett,
megváltó urunk lőn: út, igazság, élet,
kiért a lelkedben hét törzszúrást tűrtél? –
Jézus,
kit te, legszentebb Szűz, e világra szültél.

Ki az, aki a mi üdvösségünk végett,
az Istennel kötött új szent szövetséget,
akinek te olyan zengő nevet adtál? –
Jézus,
kit te a templomban, szent Szűz, bemutatnál.

Ki az, ki az igét bölcsen magyarázza,
kinek otthona lett az Istennek háza,
aki erősebb volt végzetnél, halálnál? –
Jézus,
kit te a templomban, szent Szűz, megtaláltál.

Fájdalmas titkok

Ki az, ki elvonul Olajfák hegyére,
s halál-gyötrelemben kiserked a vére,
mikor hő imában buzgón térdre hull ott? –
Jézus,
kinek értünk véres verejtéke hullott.

Ki az, kinek vállán csattog szöges ostor,
akitől elpártolt mindegyik apostol,
ki még arcára is ütlegeket kapott? –
Jézus,
aki miérettünk megostoroztatott.

Ki az, kinek vére homlokán kicsordul,
mert töviskoszorút nyomtak reá zordul,
melynek vad tüskéje a csontokig hatott? –
Jézus,
ki értünk tövissel megkoronáztatott.

S ki az, ki elgyöngült, kínzott, vérző testtel
birkózik a súlyos cédrusfa kereszttel;
ki az, ki ezt a nagy áldozatot hozta? –
Jézus,
aki miértünk a keresztet hordozta.

Ki az, kinek kezét-lábát átszegezték,
s keresztfára vonták agyongyötört testét,
akit annyi híve elhagyott vagy megcsalt? –
Jézus,
ki értünk keresztre felfeszítve meghalt.

Dicsőséges titkok

Ki az, ki gyötrelmes, szenvedéses áron
végül diadallal győzött a halálon,
aki életünknek új értelmet adott? –
Jézus,
halottaiból ki dicsőn feltámadott.

Ki az, aki éltet, mint az égi harmat,
társainak adván feloldó hatalmat,
amely minket minden bűneinktől fölment? –
Jézus,
ki dicsőült testtel a mennyekbe fölment.

Ki az, aki mégsem hagyott el bennünket,
hűtelenségünkért hívségével tüntet,
gondoskodva róla: legyen menedékünk? –
Jézus,
aki a Szentlelket elküldötte nekünk.

Ki az, ki szent anyját megdicsőítette,
s holtod után, szent Szűz, lehetővé tette,
hogy feltámadt tested elhagyja e földet? –
Jézus,
aki téged, szent Szűz, a mennyekbe fölvelt.

És ki az, ki ott is kitüntetett téged,
kinek visszfényében ragyog fényességed,
s tündökölve fénylik örök ragyogásod? –
Jézus,
ki az égben, szent Szűz, meg is koronázott

Lorettoi litánia

Szüzeknek szent szüze,
Istennek szent Anyja,
a fogantatásnak
szűz makulátlanja,
igazság tüköre,
bölcsességnek széke,
örömünknek oka:
áldás, malaszt, béke!
Lelki tiszta edény,
kinek szűz a lénye,
tiszteletes edény,
áhítat edénye.
Titokzatos rózsza,
Dávid király tornya,
mely mintha elefánt-
csontból való volna ...
Mária aranyház,
szövetség szekrénye,
mennyország ajtaja,
hajnalcsillag fénye,
betegek orvosa,
bűnösök oltalma,
és vigasza annak,
aki bűtől halna.
Ahol Te vagy, minden
búbánatnak vége,
a keresztényeknek
vagy Te segítsége.
Királyné az égben,
mely angyalok hóna,
minden szenteknek szent
királyné asszonya;
Magyarországunknak
nagy oltalmazója,
szeplőtlen királyné,
fűzérbe font rózsza ...
Hozzád fohászkodunk,
kik annyit vétettünk:
könyörögj érettünk,
könyörögj érettünk!

*

Istennek báránya,
vedd el bűneinket,
irgalmazz minekünk,
Krisztus, hallgass minket!

Ég és föld

Hídépítés

Miközben méltán ünnepeljük
a Hídnak munkás hőseit,
nem árt, ha fényes példájukból
ki-ki tanulságot merít.
Gondoljuk meg, hogy hídépítők
vagyunk mi valamennyien,
a munka zajlik nappal-éjjel,
egy pillanatra sem pihen.
Mi emberek itt mindahányan
egy-egy hidat építgetünk,
kik lelkesen, kik ímmel-ámmal,
e híd: a múltó életünk,
az élet, mely a földi partról
a túlvilág felé ível;
e munkapályán nincs különbség,
egyek vagyunk mindenkivel,
a deszka-palló s büszke lánchíd,
mind, mind csak egy irányba tart,
a cél: a szürkés ködbe burkolt
titokzatos nagy messze Part ...
S hol torz a terv, kontár a munkás,
selejtes, rossz a nyersanyag,
az ily hidak a cél előtt még
örvénylő mélybe omlanak ...
Hát úgy építsük hídjainkat:
legyen mind egy-egy műremek,
s keservek, munkák, kínok árán
túloldalt Partot érjenek!

Melegségért melegséget

Miközben száguld, száll a gyors,
s te bámulsz át az ablakon:
gondolsz-e rá, hogy táltosod
min él, miféle abrakon?

Míg kályhád vígan duruzsol,
s kéményed füstöt ereget,
gondolsz-e arra, hogy kinek
köszönheted a meleget?

S midőn homályos alkonyon
kigyúlnak lámpák itt s amott,
gondolsz-e rá, ki az, kinek
köszönhetjük az áramot?

A bányásznak! – ki sok veszély
között leszáll a vaksetét
aknába, s hozza fel nekünk
az ősidők üdvözetét.

A köszönet! – Oh mily csodás,
különleges ásvány a szén:
hidegségéből lesz a hő,
sötétségéből lesz a fény!

Mozgás, melegség, fény, erő ...
mind őt dicséri szerteszét,
hát gondolatban megszorítsd
a bányász szénporos kezét.

S ki oly kevésszer élvezi
az Isten napját, kék egét:
a szén hevéeért küldd felé
a szíved hálás melegét!

A szürkék erénye

Nem kérem én a szentek glóriáját,
a hő szívet, a kristálytisza elmét;
csak add. Uram, a szürkék halk erényét,
add nekem Jóbnak duzzogó türelmét ...

Az özvegy kétfilléres jótevését,
s miről ma szól már zengő himnusz-ének,
oh, add nekem csak egy kicsiny darabját
a kafarnaumi százados hitének!

Add irgalmát a szamaritánusnak,
s ha szívemet megejtené a bánat,
olyan legyen a bűnbánatom, mint a
homályos templom-szeglet vámosának.

Add háláját az egyik poklosodnak,
s kiről azóta szép legendát fonnak:
a kényszerű, fanyalgó szívességét
a cirénei dünnögő Simonnak.

És mint a lámpást hordozó szüzekben,
legyen csak bennem annyi bölcs okosság,
s az embertársam', add, hogy úgy szeressem,
miként a pásztor kóbor, kósza kossát!

Ott és akkor ...

Mily jó lett volna ott és akkor élni!
Tán Jánosként, mint szeretett tanítvány:
követni Őt rajongva, hőn remélni,
indulni, minden népeket tanítván ...

De ez talán már vétkes nagyravágás;
hát lettem volna csak számárnak vemhe,
amelynek hátán lelkes hozsannázás
között vonult be ős Jeruzsálembe!

A fák virrasztanak csak, míg a társak
ott szerteszét hevernek mélyen alva;
s Ő gyötrődik! – Oh lettem volna bárcsak
hűs illatát lehellő vén olajfa!

Az embereknek legdicsőbb korában
én nem lehetnék boldogabb seholsem,
csak lettem volna útjának porában,
hová verejtékcseppje hull: egy porszem!

Hol vagy?

„Ádám, hol vagy?” – Te így kerested
az Embert, kinek földből testet,
s lehelletedből lelket adtál ...
S magadra mennyiszer maradtál!

S mi sóhajtoztunk: „Hol vagy Isten?” –
hogyan romlásunkban megsegítsen
a jószágod, a bölcsességed.
S de sokszor nem találtunk Téged!

Jó lenne már, ha e bujóska,
mely tart a vesztett Éden óta,
nem zaklatná a szívünk, elménk:
ha végre már egymásra lelnénk!

A harang

A gépkocsik pöfögnek,
zakatol a villamos,
lármázik a sokaság ...
Ez idétlen hangzavar
minden érzést, minden kedves
harmóniát felkavar ...
Fönn a dombon, dülös réten
kis templomban tisztán, szépen
csengetyűz egy kis harang:
szelíd, zengő, tiszta hang ...
Elnyomja a város zaja,
ritmustalan torz moraja;
de csak cseng a kis harang,
de csak zeng a kis harang,
cseng-zeng, kong-bong a harang.

Lent az élet zúg, bűg, zörög,
s minden zörej, zaj és láрма
elterül a város fölött,
mint hogyha egy szürkés-barna
nyomasztó nagy köddé válna,
s fellebegni nem akarna ...
Csak a harang lágy zenéje,
zengő hangja száll fölője;
mert minden vad földi zúgás
belefullad porba, légbe:
csak a harang zsongó szava
száll az égbe, száll az égbe!

Két fiú

A neve Gábor, „Isten hőse”,
de hát mint én nem, nem az ő se;
olykor csalárd a „nomen – omen”,
mert vajjon „Gabri-él”-e? – ó, nem,
hisz’ egy kutyustól megriad ...
Most mégis szép találkozásban
eggyé lesz első áldozásban
az én fiam és a Te Fiad.

Tiéd okos, – enyém butácska;
Tiéd ügyes, – enyém sutácska;
Tied hibátlan, tiszta szent Ő;
enyém gyarlócska, rest, esendő,
hibája annyi-annyi van;
enyém a por, Tiéd a főnnség:
valóban Ég és föld különbség
a Te Fiad és az én fiam.

De épp' azért ezerszeresen
reászorul, hogy mást szeressen,
ki mint szivélyes, hű barátja,
segíti, ha botolni látja
a sok-sok gyöngesség miatt:
ha árva lesz, hát légy Te atyja,
és soha-soha el ne hagyja
az én fiamat a Te Fiad!

Jubiláló papok

Ezüstmisék ezüstjét kutattam
pénztárcában, szervizben ... hiába! –
Nem találtam sehohol ezüstöt,
csak a papnak őszülő hajába'.

Aranymisék aranyát kerestem
kopott, rojtos reverenda-zsebben,
de nem leltem aranyra én másutt,
mint a fáradt, jóságos szivekben.

Gyémántmisék gyémántját bányászni ...
feladatnak bizony ez se könnyebb ...
Nincs más gyémánt, csak a vaksi szemben
felcsillanó meleg hála-könnycsepp.

S vasmisékben nem bukkantam vasra;
mért is hívják így ezt? – jaj be furcsa! –
Vasból van a koporsó-szög; ámde
az a szeg is, mely az üdvnek kulcsa!

Falusi körmenet

Elől mentek ti leánykák
csipkezászlót lebegtetve;
ruhácskátok fehér selyem,
s párta borul fejetekre.

Utánatok asszonyoknak
ezerszínű tarkasága:
piros, kék, zöld, halvány-lila,
rózsaszín és barna, sárga.

Azután az öreg nénik
típetgetnek lassan, szépen,
összekulcsolt ráncos kézzel,
fejkendősen, feketében.

Közbül megint derűs, fénylő
színfoltocskák integetnek:
aranya a baldahinnak,
fehére a karingeknek.

Végül jön a férfi-népség,
belőlük is jutott bőven;
szép tempósan lépegetnek
komoly, sötét ünneplőben.

Gyönyörködve nézem őket,
tetszik minden, amit látok;
s kisleányok itt az élen,
szavam lenne tihozzátok:

Kis Veronkák, szép Rozálok,
pillantsatok néha hátra,
túl a nőknek tarka sergén
bandukoló nagymamákra.

S gondolatok arra, hogy bár
hajatok most arany, ében, –
egykor ti is ott tipegtek
fejkendősen, feketében.

„Magyarok szimfóniája”

Szombati nap délutánján
a falusi unalomba’
elmentem a plébánossal
a helybéli új malomba.

Korszerűen berendezett
elektromos malom-fajta:
nagy motor bűg, gépszíj csattog,
a gépeket villany hajtja.

A kerekek zakatolnak,
s nincsen itt szó malomkőről:
lisztet, darát, korpát, kását
kemény acélhenger őröl.

Rázkódtak a rosta-dobok,
mozgott minden, oly csodás volt,
mint Pesten a Vidám-parkban
a kastély, az elvarázsolt.

S csak két ember az üzemben:
lent a gépész szöszmötölget,
zsákot tölt egy molnár-lányka
három emelettel följebb.

S közben persze ő is nótáz,
barna haja lisztől deres,
kedves arca, izmos karja,
ruhája is liszt-púderes.

Eltűnődöm, s képzeletben
megjelennek szellemtesttel
kilencszáz év távolából
Gellért püspök s Valter mester.

Hallgatják e furcsa zenét,
mit hozott a messzi holnap:
zúg a motor, kerék surrog,
s a lány most is csak dalolgat.

– Püspök atyám, s Valter, ki vagy
muzsikában komoly fórum:
mi korunkban így hangzik a
„symphonia hungarorum”!

Végrendelet

(Ellenvers Eötvös József hasonló című költeményéhez)

„Ha majdan átfutottam
Göröngyös útamat,
S hová fáradtan érek,
A sír nyugalmat ad”.

Nem kell szobor fölébe;
Ha bronzba öntenék,
Előbb-utóbb a képem
úgyis ledöntenék.

Ha már a sírba' nyugszom,
Legjobb: felejtsetek,
S ha jötök is ki néha,
Könyűt se ejtsetek.

S ne énekeljete ti
Se dalt, sem áriát,
Csak mondjatok el halkan
Egy Áve Máriát.

Mert az, ki lent pihen majd,
A dermedt néma holt,
Szegény kis bűnös ember,
Még csak költő se volt.

Balassi Bálinthoz

(1554–1954.)

Négy század múlt már ám,
hogy múzsák oltárán
Bálint úrfi áldozott,
szerelmi hűrt penget,
zsoltárokat zengett,
s harci dalt kiáltozott;
s ugyanez a nóta
járja még azóta,
költésünk nem változott.

Lám, én is, mint Kelmed,
daloltam szerelmet
borzas ifjúkoromba',
hevített a mámor,
s ha néhanap Ámor
volt is hozzám goromba,
csalódásim folytán
bánatomat fojtám
búfelejtő boromba.

Majd meg Magyarország
aggodalmas sorsát
szívszorongva figyeltem,
s ha nem is szablyával,
de hegyes pennával
védelmére felkeltem,
s fűjtam hős énekem,
mint vitéz végeken,
harci hévtől eltelten.

S ha voltam jajokkal,
magyari bajokkal
már túlon túl eltelve,
idegenbe vágyva
lábomat bevágva
újabb módi kengyelbe:
vágtattam én szállván
vaspegazus szárnyán
Bécsországba, Lengyelbe.

S bűneimet bánván
a kegyelem-pányván
elvonszolt az Úristen;
foglyul ejtett engem,
s már zsoltárit zengem,
csapdájába beestem:
hirdetem igéjét,
s hordozom igáját,
betört már lelkem-testem.

S ha majd a Halál int,
én is tán, mint Bálint,
elmondhatom rebegve:
„Krisztus meghalt értem,
megbocsátja vétkem,
mért kétkedjem remegve?
Te katonád voltam,
Uram, ott harcoltam
az vitéz seregedbe’!”

Tihanyi krónika

Az ország népe félig még pogány,
alig hogy hullt rá szent víz permete,
midőn „Tichon”-nak sziklás szirtfokán
András urunk monostort épített,
hogyan Szent Bencének jámbor szerzete
itt ápolná a zsenge új hitet ...
És nem csupán imádság volt, ami
a fél vad nép okítására várt:
aratni, vetni, fákat oltani,
termővé tenni parlagos határt.
Az új apátság széles körzetében
az „ora et labora” szent jegyében
az élet zsong; s az is, ki e világot
komor remeteként kerülni vágyott,
a meredélyes szürke sziklamarton
talált magának szirtbe vájt odut ...
De ott kanyargott, jaj, a túlsó parton
a „Fehérvárra rámenő hod-ut”!
A „Balatin” tó legtöbbször viharzott,
tomboltak partján szenvedélyes harcok;
kilenc évszázad büszkesége, bújja
a végtelenbe szertefolyt tova ...
De áll e múltnak egyetlen tanúja:
Tihanynak ódon, ősi temploma.

Ez látta Lászlót hódító hadával,
amint az úton dél felé üget,
majd vad tatárok úsztatának által,

üldözve Bélát, ellenségüket ...
Aztán a tó testvéri vértől árad,
a partokon komorló büszke várak
egymással néztek vad farkasszemet,
egymást emészté sok kegyetlen várúr ...
S megint sereg jött fényes szép Budáru,
mellyel Lajos Neápolt verte meg ...
Ez is letűnt ... a film tovább pereg:
jön új had, jönnek újabb fegyverek;
százötven évig dült itt a török,
pusztítva, írtva népünket vadul;
s a nemzet tőle alig szabadul,
a testén újra rabbilincs zörög,
tovább keserghet romlott állapotján ...
De jön Rákóczi, Béri Balogh, Bottyán ...
Jöttek ... s aztán lehullt a csillaguk,
borult az ég megint e föld felett,
és bujdosók göröngyös útja lett
a „Fehérvárra rámenő hadút”.
S ez volt az útja Jellachich hadának,
(de vissza már ők Bécs felé futának ...)
Majd ugyanerre vaspályán robogva
rohan sok zsúfolt katona-vonat:
Isonzó és Doberdo éhes pokla
csak úgy nyelé az áldozatokat;
sok vétekért az Ég zordan bírál:
száműzetésbe végre innen indul
sok ősi bűnért bűnhődő király ...
És nem soká e tónak partjain dül
„Sió-fuk” és „Fehéru-vár” között
egy hosszan tartó véres ütközet;
s a Szovjet győz, és futva, felbomolva
csatát veszít a gőgös Hitler-horda,
s mikorra itt a jégpáncél rian,
már véget ér Budának ostroma ...
S átélte mindezt legendás Tihany
apátságának ódon temploma ...
Most béke van, nyugalmas, enyhe béke,
a csöndes víz tükrén az égnek kékje
s a környező hegyeknek zöldje ring,
s fölötte játékos sirály kering;
csiszolt opállap most a magyar tenger,
s Tihany amott fent mélázón mereng el
a jelenen, jövőn, a régi múlton ...
A „Fehérvárra rámenő hadúton”
nem tank dörög, már végre vége annak:
motor robog, és gépkocsik suhannak,
s a fürge járású vonat naponta
az üdülőknék tízezreit ontja,
s mi zúg a part felől, a halk zshivaj,

mulatság hangja ez, nem harci zaj ...
A tó ne is legyen többé viharzó,
körötte vígan csendüljön magyar szó,
beteg szívet gyógyítsa szép Füred,
és Badacsonyt vidítsa dús szüret;
házánk legyen a boldogság hóna,
s békés munkára, tiszta örömökre
mosolygjon immár mindig és örökre,
Tihanynak ódon, ősi temploma!

Világhódítók

Nagy Sándor:

Makedónia szűk vala nékem,
háborúskodtam távol vidéken,
Nilus és Indus, északi Iszter
messzi határa urának tisztel.

Julius Caesar:

Hirdeti nevem hódítás, hőstett,
hadaim „jöttek, láttak és győztek”.
Ki volt a Caesar, mit szólt és mit tett,
tudják a gallok, párthusok, brittek.
Mare Internum partjai mentén
sokáig nem volt nagyobb úr, mint én!

Attila:

Ural hegyétől az Oceánig,
skandináv földtől Itáliáig
sok-sok országot dúltam, raboltam:
én a nagy Isten ostora voltam!

Dzsingiz kán:

Kínai faltól a Duna-tájjig,
Sárga-tengertől kék Adriáig,
én igám alatt nyögtek a népek,
nem nőtt fű, hová a lovam lépett.

II. Mohamed:

„Egy Isten égben, egy úr a földön” –
hirdettem fennen egy emberöltőn,
sok népre fűztem rabszolga-láncot,
porig aláztam büszke Bizáncot!

V. Károly

Nem volt ily császár századok óta,
énnekem hódolt fél Európa,
s Újvilág földjén fő-hatalmam van:
nem ment le a nap birodalmamban.

Napoleon:

„La grande nation” – ez volt a népem,
számos nagy ország meghódolt nékem,
„Gloire” a jelszóm, s Moszkva ha nincsen,
nem csupán „l’Empereur”, lennék az Isten!

Az ismeretlen:

Lelkem mindennél nagyobbra vágyott:
meghódítottam a mennyországot!

A többiek:

Minket a földön ismer mindenki,
de vajh ki ez a hencegő senki? –
Mi volt a jelszód, mi volt a rangod,
hogyan ilyen hetyke, gőgös a hangod?! –
Hiszen ilyen vezér sohasem élt, ó! –
Nem való közénk! – Távozzék nyomban! –

Az ismeretlen:

Százados voltam Kafarneomban;
jelszavam: „Uram, nem vagyok méltó!”

A léghajó legendája

A repülés őskorában,
mikor még a léggömb járta,
egy léghajós útrakészen
beszállott a nagy kosárba.
Távoli volt az a célpont,
ahová ő vágyott vágyva;
vajjon hová akart jutni? –
az égbe, a mennyországba!

Elvágták a köteleket,
és a léggömb fellebegett,
de csak csekély magasságig,
nem érte a fellegeket;
földközeli imbolyog csak,
de megvan a siker nyitja:
ha a hajós homokzsákok
garmadáját lehajítja.

Pilótánk is úgy gondolta:
mindjárt nőni fog a távol,
ha mindazt, mi földre húz le,
kidobálja kosarából.
A Szerelem zsákját dobta
először le, s az belocsant
odalent egy tó vizébe;
de a léggömb meg se moccant.

Ledobta a Gazdagságot,
az valami kőbe koccant,
utána a Rangot, Címet;
de a léggömb meg se moccan.
Lehullott a Hatalom is.
azután a Bűn, a Véték;
s tán a léggömb magasabbra
emelkedett? – ne higyjétek.

Már csak egy kis sötét zacskó
fityegett a gömb kosarán:
a Gyűlölet homokzsákja; –
„Dobjuk azt is, használ talán!”
S íme, hogy a megterhelés
e kevéske súllyal csökkent,
a léghajó egyszeriben
a legmagasb égbe szökkent.

A Kegyelem zúgó szele
a léghajót szárnyra kapta,
s vitte, vitte egyre följebb,
eltűnt már a föld alatta ...
És a léggömb feljebb, feljebb
emelkedett szállva, lengve:
a legendás léghajósunk
végül így jutott a mennybe.

Mese a lószőről és a birkabélről

Valahol a Hortobágyon
legelt egy szép fehérszőrű paripa.
Ugyanott a birkanyájban
kóborolt egy göndör gyapjas barika.

Nagy baj nem történt a lóval:
a karámból el-kihúzták,
és egy éles nagy ollóval
szép sörényét jól lenyírták ...
Ám a szegény buksi birkát
le is ölték, meg is nyúzták,
s aztán persze kibebezték,
s a húsát bekebelezték.

A lószőrből *vonó* készült,
s hogy ha mondom, hát hidd ezt el:
még a birka beléért is
kifizettek pár forintot,
s ebből meg egy derék mester
hegedűhúrt sodorintott.

Hadd kántáljam tovább versem:
volt valahol egy hangverseny,
művész húzta szenvedéllyel ...
Itt találkozott ím össze
hortobági paripaszőr
hortobági birkabéllel.

Hadd zümmögjem tovább versem,
mesémet tovább mesélem:
volt egy süket a koncerten,
s mit észlelt belőle? – Ennyit:
a ló szőrét birkabélen
oda-vissza huzigálják,
de ő nem élvezett semmit,
nem hallván a muzsikáját ...

Remélem már eltaláltad,
állatokról mért mesélek? –
Van szőr, van bél, – nem tagadom,
s ilyen-olyan más *anyagom* ...
De: zene is van!
S ez a lélek!

János pápa szíve

Az agy
kihagy,
felmondják már a szervek a szolgálatot,
következik a haldoklási állapot:
a szervezet többé már nem masszív,
már-már kihűl elaggott gyöngé teste,
az élet pislá lángját csupán csak az jelezte,
hogy dobogott, még dobogott a szív!

Aztán megállt ... De mégse ... Hallga!
Egyházunk életében halkan,
aztán erősen s egyre jobban
valami dobban!
Valami dobban és dobog tovább ...
A szeretetnek lángja fellobog ...
S megérzi minden hűséges hive,
hogy már a messzi századokon át
itten fog élni köztünk és dobog, dobog
a János pápa nagy, nemes szíve!

Epigrammák

Epigrammák

Kató udvara

„Az ügyvédem ... az orvosom ...
szabónőm és kalaposom ...
a fodrászom ... a hentesem ...” –
így nagyozol, hencegsz szép Katóm;
de még jobb lenne kedvesem,
ha mondanád: „a gyóntatóm”!

A babonátlan

„Semmiféle babonaság
nem kerített hatalmába” –
ezt te büszkén csacsogod ...
(S hogy „el ne legyen kiabálva”,
nyomban le is kopogod!)

A végzetes alvás

Ádám álma közben
teremtetett Éva,
(a többit már tudjuk:
kígyó, vétek, alma ...)
Mevolt hát az asszony,
s így szegény Ádámnak
első alvása lőn
utolsó nyugalma.

Élni-halni

„Szívesen meghalnék a hitért!” –
ezt hirdeted rajongva szinte;
de minthogy erre nincs alkalom,
tudod mit? – inkább élj – szerinte.

Jó és rossz

Jó a lelkiismereted:
nem vádolhat senki téged.
Inkább hinném: kissé rossz az
emlékezőtehetséged.

Félreértés

„Az erény a bűnnek ellentéte” –
de tévedsz, ha erénynek véled
jóra való restségeddel szemben
a rosszra való fürgeséged.

Képzettársítás

Lelkileg bizony be vagy rekedve,
a hitéleted egy kissé csonka,
ha Húsvétről nem jutott más eszedbe,
csak – a tojás meg a sonka!

A bűn utálója

„Úgy utálom, mint a bűnömet” –
így szólsz X-ről, mert „ki nem állod”;
s hogy valakit ennyire gyűlölsz,
ezt a bűnödet nem utálod?!

Istenes élet

Istenes életet akarsz élni,
e szándék igazán szép, nemes;
ám ne feledd, csak ki *emberséges*,
az lehet valóban *istenes*.

Részvét

Látván, hogy más szükségét szenved,
ne csodáld, ha vád ér:
ha *zsebkendődért* nyúlsz csak zsebbe,
és nem a – *tárcádér*’!

Relativitás

Másnak van baja, szenvedése? –
Szólsz: „Ez az Isten büntetése!”
S ha ugyanez történik veled,
szólsz: „Sújtja az Úr, akit szeret.”

Irodalmi örökség

Nincs messze már a végső stáció;
s ha elméssz, mi marad utánad?
Elmúló bánat,
egy gyöngé disszertáció,
néhány bohó vers csacska ríme,
és egy regény ...
-nek a címe.

Kevélység

Kiégett bűnök hamvadó üszke
a lelkem;
hat főbünt már letepertem.
(Csak ne lennék rá oly szörnyen büszke.)

Segíts magadon

Szélteben-hosszában
gyakran idézgetik:
„Segíts tenmagadon,
Isten is megsegít.”
Ám énnekem van egy
másik közmondásom:
„Megsegít az Isten,
ha segítesz – *máson!*”

Böjti harangok

Farsang táján szól a harang:
„dinom-dánom, dinom-dánom” ...
A harangok zúgásából
most ezt halld ki: „bűnöm-bánom!”

Kétféle író

Van olyan író, aki csak
azért ír, hogy élni bírjon;
de kinek küldetése van,
az azért él, hogy írjon.

Egy „talentumos” íróhoz

Te felhasználod a tehetséged,
jól sáfarkodol, semmi kétség benne:
a *dénárt*, mit az Úr adott néked,
úgy forgatod, mintha *talentum* lenne.

Munkamegosztás

Jutalmazni és büntetni:
egy személynek sok feladat;
a megtorlást bíz Istenre,
és a hálát vállald magad.

Istenérvek

Síkra szállsz Isten léte mellett? –
hittudósok könyveit tedd el;
s bizonyítsd Isten létezését
az *emberséges* életeddel!

IV. parancsolat

„Tiszteld atyádat és anyádat” –
e szók mikéntha azt is mondanák,
hogy: éljetez hát tiszteletre méltón,
ti mélyen tisztelt atyák és anyák!

A verés

„Az Isten nem ver bottal” –
sőt Ő egyébbel sem ver;
a bűnök ostorával
magát veri az ember.

A Tízparancs

Elfelejtik, kik az Istent
rabtartással megvádolják,
hogy nem bilincs a Tízparancs,
de szakadék szélén – *korlát*.

„Isten kegyelméből”

„Isten kegyelméből ...” –
így címezte magát
némely dölyfös nagyunk;
pedig hát mindnyájan
Isten kegyelméből
vagyunk, amik vagyunk.

Sóhajítás

Lelkem fekete, sötét mély tó,
a felszínen iszapos hínár,
mélyében dúl a bűn viszálya ...
Lelkem fekete, sötét mély tó ...
Te jössz ... s aranyfény ömlik rája ...
Uram, Uram, nem vagyok méltó!

Szeretet és gyűlölet

Tűz mindkettő, de míg egyik
kenyeret süt, azalatt
az a másik kerted alján
felgyújtja a kazalat.

Ész és hivatal

Akinek Isten hivatalt ad,
észt is ad, hogy ne maradjon bután;
de kinek észt adott az Isten,
nem töri magát hivatal után.

Derűlátás

„A farsangnak megjön a böjtje” –
még Karneválkor Hamvazó csüggeszt.
Ajánlom inkább: böjt idején
szemedet már Húsvétra függeszd!

A „jó keresztény”

Puang-Bo, a kannibál főnök,
nemrégiben azt mondta nekem:
ő már egészen jó keresztény,
nem eszik emberhúst – pénteken.

Jó lelkiismeret

Jó a lelkiismereted,
a múltadban nem lelsz hibát;
ezt tán annak köszönheted,
hogy nem jó a memóriád.

Don Jancsi

Don Jancsi az Írás szavát
megtartja valóban:
úgy szereti, mint önmagát
mindegyik felebarátját,
szíve értük dobban ...
De a felebarátnőjét
még annál is jobban.

Búcsú

Fájlalod a régi búcsúk
tovatüntét, elmúlását,
mikor még a templom körül
kis kalmárok csaptak vásárt.
No de kérdem: mi a búcsú? –
engesztelés, bűnbocsánat;
mi köze van ehhez vajjon
ringlispilnek, trombitának?

„Bizottságok”

Ha az Úr a teremtésre
bizottságot hívott volna össze,
földünk ma sem lenne készre,
sem a tenger, mely amazt fürössze.

Élet és halál

Oh mennyien haltak és öltek a hitért! –
a számuk légiónyi szinte ...
S mindez mit ért? –
Inkább többen éltek volna – szerinte!

Az „alázatos”

Hál’ Isten, én nem hasonlítok
a felfújt dölyfös Ferire;
nem vagyok gőgös, sem „beképzelt” ...
Pedig bizony lenne mire!

Nap és felleg

Sugározó nap a jóság,
s a gonoszság komor felleg,
amely össze-vissza kószál,
gomolyodik, jön-megy, cselleg.

Néha felhő-torlódás van,
s eltűnik a kék azúr;
ám ne csüggedj borulásban,
mert azért a nap az úr!

Negatív kereszténység

Disznóhúst eszik a török,
s már azt véli: keresztény lett;
sok kereszténynél az örök
tanból ennyit lát csak tényleg.

A „tisza” szív

„*Utálok X-et tiszta szívből!*” –
Oh, te kis fúrtagyú szofista!
Hát azt hiszed, a szív, mely gyűlöl,
egyáltalában lehet – tiszta?!

Búcsú

Célba lönek, körhintáznak,
óbégat a törökmézes ...
(S a templomban búsan; árván
pislákol az örökmécses.)

Egy kis nyelvtan

Néha egy szócska közbecsúszik,
s a mondat már értelmet vesztett;
például más: „keresztet vetni”,
avagy „megvetni a keresztet.”

„Húsvéti” dolgok

Húsvéti bárány, tojás és sonka ...
S kívülük nincs ily „húsvéti” szó más? –
Várjunk csak ... megvan! – (majd elfeledtem);
lelkünk javára: „húsvéti gyónás”!

Tavaszi vedlés

Tavasszal még az állat is vedlik:
négy lábú szőre, kígyónak bőre ...
Csak te hordod még rút bűneidnek
gubancos szűrét. – Bújj ki belőle.

Feltámadás

Nem élvezheted üdvét
húsvéti szent csodának,
csak akkor, hogy ha Krisztus
szívedben is feltámad.

Ima a tengeren

Régi bölcs mondás: a tengeren
megtanul imádkozni az ember;
de azért nem kell szállnod hajóra,
hiszen elvezet az is a jóra,
ha annyi a bajod, mint a tenger.

A gyónást mulasztókhoz

Bepiszkolódunk itt a földön,
és persze, nincsen szégyen abban.
De szégyen mocskosnak maradni,
holott van bőven víz és szappan.

A babonás

„Pechem lesz, mert papot láttam”
aggályodat ismerjük;
nyugtasson meg a közmondás:
„der Dumme hat immer’s Glück.”

Önuralom

Legnehezebb viadal, mit bátran vívsz te magaddal.
Ámde nehéz harcból sarjad a győzelem.

Egyéni mérték

Halálos bűn, bocsánatos bűn? –
nem is vagy olyan bánatos;
mit más követ el, az halálos,
amit te vétsz: bocsánatos.

A költő

(Pár kiegészítő sor Petőfihez)

„Tanuljátok meg, hogy a költő
az istenség szent levele,
melyet leküld magas kegyében
hozzátok, gyarló emberek” ...
S melyet ti olvasatlanul
szemétkosárba dobtok?!

Oltárképfestő új utakon

Oh, ti szép aktok,
vajh merre laktok?
De hát a szentek,
ők hová mentek?!

Két katolikus ország

Mi különbség van Írland s Magyarhon közt?
mit válaszol e kérdésemre Sire? –
„Hogy Írországbán senki sem magyar,
Magyarországon meg mindenki *ír*. ”

Öröknaptár kicsinyeknek

J a n u á r b a n nagy a fagy,
vigyázz rá, hogy meg ne faggy;
nem kell, hogy künn szaladgálj, ha
jó meleget ont a kályha.

F e b r u á r b a n havazik,
kihúzzuk már tavaszig:
puha fehér hótól ázunk,
szánkázunk és korcsolyázunk.

M á r c i u s b a n tavaszodik.
Télapó megfutamodik,
kinyílik a hóvirág,
kezdődik a jó világ.

Á p r i l i s , április,
ez a hónap oly „dilis”,
változékony, szeszélyes,
bolond, de nem veszélyes.

M á j u s b a n már süt a nap,
a virágok nyílnak,
zümmögnek a bogarak,
hirdetik már a nyarat.

J ú n i u s b a n itt a nyár,
daltól hangos a határ,
sárga búzát aratunk,
lesz jó kenyér-falatunk.

J ú l i u s b a n nincs felhős ég,
nagy a meleg, nagy a hőség;
ne légy lusta, ne légy dőre:
uccu ki a strandfürdőre!

A u g u s t u s b a n teli már a
kertünk sok-sok gyümölcsfája;
terem gyümölcs millió:
alma, körte és dió.

S z e p t e m b e r b e n , kis komák,
megnyílnak az iskolák;
költöznek a madarak,
búcsúztatják a nyarat.

O k t ó b e r b e n szüretelünk,
szőlőhegyre gyere velünk,
puttonykádat színig töltsé
a szőlőtő friss gyümölcse.

Megérkezett n o v e m b e r ,
ázik-fázik az ember;
de fornak már az új borok,
s jönnek a jó disznótorok.

Örömet hoz minden hónap,
örvendjete a sok jónak,
ám szívetek legyen tiszta,
minden hibát, bűnt kivessen,
hogy nektek is örülhessen,
d e c e m b e r b e n a Jézuska!

Névünnepek

Kedves fiam, *Gabika*,
(törvényes, nem zabika),
légy erős, mint a bika,
okos, mint egy rabbika,
s légy az Isten Gabikája,
a bűnőknek rabigája
ne seny vesszen; – azt kívánja
neved napján: Apika.

Margit, e név eredett a latinból, „margaritá”-ból
„Gyöngy” vagy hát, de a gyöngy többszöri változatú.
S csak temagadtól függ, hogy légy te valódi *igazgyöngy*
És ne legyél amolyan csalfa *hamis* ragyogás.

Antal, végy példát szentedtől, Antoniotól,
Pádua szentjétől, ő az igaz segítő:
Éhes lelkeket eltáplálta Istenigével,
Éhes gyomroknak süttete bő kenyeret.

Szented példáját, *János*, fordítva kövessed:
Krisztus előtt járt ő, – járj te a Krisztus után!

Szentegyházadat és a hazát egyszerre szeressed,
A daliás *Lászlónk* élete erre tanít.

„*Péter*”, ez elnevezést méltóképp az viselendi,
Akinek a hite és jelleme *sziklaszilárd*.

Vince, te „vincens” vagy, légy hát „győző” igazában:
nagy győzelmet akarsz? – győzd le sajátmagadat!

Magdi, Magda, *Magdolna*.
a szép, a jó az volna,
ha Magdala Máriáját,
kinek élte csupa véték,
nem a bűnben követnétek,
másoljátok inkább másban:
bűnbánatban, tisztulásban!

Isteni Megváltód hordozd ne csupán a nevedben,
Ámde te lelkileg is „*Christina*” – „krisztusi” légy!

Anni-Panni, Annuska,
mi vagy ma még? – kis fruska;
forró nyáron, Anna-bálon
eltáncolgatsz azzal-ezzel;
de arról se feledkezz el,
hogyan akiről elneveztek:
Szűz Mária édesanyja,
s te is légy majd ilyen – *Anna!*

Szorgalmas vagy *Márta*,
s ez sohasem árta;
de boldog csak akkor lész te,
ha gondolsz a „jobbik részre”!

Szép neved értelmét tudod-é *Zsuzsanna?* – zsidóul
Hirdeti hogy te legyél tiszta fehér lilium.

Klára, e név latin és értelme: tiszta, világos;
Mint a neved, legyen oly tiszta az életed is.

Szent *Ilonának* légy követője keresztkeresésben,
S hogyha te rája találsz, mélyen a szívbe bezárd!

István vagy magyarul, görögül Stefanosz – „koszorúzott”
Jóság gallyaiból fedje fejed koszorú.

Szentföldért harcolt a „*Lajos*” szent névben elődöd,
Küzdött, s érte hozá élete áldozatát.
Küzdj te a „Szent-égért”, ez a mennyei krisztusi ország,
S életed árán majd nyerd el az égi hazát.

Fordítások

„Magnificat”

(Lukács I. 46–55.)

Magasztalja
az Urat a lelkem,
Benne üdvöt
s örvendezést leltem:
Ő meglátta
alázatosságom,
s most boldognak
hívnak e világon.

Mert nagy dolgot
cselekedett vélem
nevét szentnek
s erősnek dicsérem;
nagy irgalma,
ha félik Őt s áldják,
nemzedékről
nemzedékre száll át.

Nagy dolgokat
cselekedett karja:
dölyfölköt
szerteszét zavarja,
zsarnokokat
ledönté a trónról,
s odafönt már
az alázat trónol.

Éhezőket
vendégül fogadta,
s gazdagokat
étlen-szomja hagyta;
ős irgalmát
íme nem feledte,
és hű népét
oltalmába vette.

Így ígérte
atyáinknak régen,
Ábrahám és
Jákob idejében;
s őseinkkel
szövetséget kötve
ígéretét
tartja mindörökre!

A megszólás

(Latin distichon Szent Ágoston ebédlőjének falán.)

Hogyha a háta megett társad megszólalni szokásod,
Jobb, ha az asztalomat messzire elkerülöd.

Az égő csipkebokor

(Középkori latin Szent Imre-himnusz)

Isten csodás csipkebokra
El nem ég, bár tüzet fogva
Lobog, lángol szüntelen:
Imre herceg azonképpen
Tisztaságát test tüzében
Óvja féltve, büntelen.

Vétkek zord Egiptusában
Új Józsefként hős tusában
Őrzi liljomos szivét,
Oltja hőjét dupla lángnak:
Ifjúságnak, testi vágyak,
S bátran minden bűnt kivéd.

Sírvers

(Orbók István magyar orvos páduai sírverse)

Életerős ifjú orvos pihen itt, a halálon
Nem győz sem fiatal kor, sem erős tudomány.

Morus Tamás: Egy asztrológushoz

(Morus Szent Tamás ifjúkori distichonja)

Égnek látnoka, ím mindent feltárnak előtted,
Múltakat és a jövőt, váteszi csillagaid.
S egy csillag sem akad, mely arra intene téged,
Hogy füvel-fával megcsal a csalfa nejed.

Vörösmarty ifjúkori latin verseiből

1.

Istenatyám, segítőm légy nékem. Rád szorulóknak,
Add, hogy igazságod hű követője legyek.
És Te, ki védelmet nyújtasz mindenkinek, engem
Is védj meg, s sose tórd, hogy leteperjen a rossz.
Melyet az ellenség szövöget, rontsd össze az ármányt,
S áldják tetteim is a Te dicső nevedet.
Légy vezetőm és tétova lépteimet Te vezérelj,
Hogy kikerüljem a vészt és a hazug szavakat.
Mert a hazugságok könnyű zsákmánya a lélek,
És a legtöbb bűn mind csak ezekből ered.
Adj nekem oltalmat kegyes Istenem, úgy megerősíts,
Hogy ne vehessen erőt rajtam a sanda Gonosz.

2.

Az istenfélelemről

Törvényt is tisztel, ki az Istent féli valóban,
Mert az igazságnak kultusza ebből ered.
És mi az emberi szent törvénynek ellene fordul,
Mindazt rossznak tartsd, messze kerüld, elítéld.

3.

Ég és föld Ura, és kegyes atyja az emberiségnek,
Hármas fénysugarú tündöklő Ragyogás!
Életidőnk Benned végződik, Tőled eredvén,
Szolgálnak Teneked minden idők örökön.
Önként visszaadom magamat Neked én is egészen,
Életem és vagyonom, mindenem ím a Tiéd.
És ha szabadságom megcsal s tévútra terelne,
Bölcsen irányítván jóra Te visszavezess.
Kellemesen Veled élem a boldog életidőmet,
Nélküled életem únt, oktalan és keserű.
Ámde míg általadom magamat, lám, visszaadom csak
A Te ajándékok: életet, életerőt.

4.

Sokak lelkét kell megnyerni

Arra törekszik az Úr, hogy sok-sok emberi szívben
Feltámadjon a vágy: tenni, csinálni dicsőt!
Így törekedj magad is megnyerni a lelkeket, ettől
Majd boldog leszel és gazdagodik szíved is.
Hogyha te sok jámbor lelket kapsz a szívedhez,
Megnő szellemerőd, és a magasba csapong.
Ámde ha nincs oly szív, mely hajlamot érez irántad,
A kitűzött célt nem érheted el sohasem.

Magdaléna a forrásnál

(Középkori finn népi ének a Kanteletár-ból)

Magdaléna, lenge lányka,
Otthon nőtten nevelkedett,
Messze híres atyja mellett.
Édes jó anyjával együtt.
Cicomás cipellőjének
Sarka súrolá a padlót,
Rengő-ringó szoknyaszéllel
Koptatá a ház küszöbjét,
S feje felett deszka dongát
Drága arany diadémmelel;
Arany edényt öblögetve
Koptatá a konyha padját,
S ezüst kését élesítve
Koptatá, a konyha-asztalt.
Magdaléna, lenge lányka,
Forráshoz ment vizet merni,
Arany korsó kis kezében,
Arany füllel és fedéllel.
Kémlelvén ott arca képét
Szólt: „Oh én szegény szüzecske!
Elváltozott ékes arcom,
Szép színét ím elvesztette;
Bogláromnak fénye bágyadt,
Halovány lett szép hajékem,
Pedig régen ragyogó volt,
Tündökölt még tavaly nyáron.”
Jézus ottan juhászokdva,
Pásztorkodva pusztá földön,
Inni kér a kisasszonytól:
„Adj énnekem vizet innom!”
„Nem adhatok, nincs edényem,
Otthon sincsen semmi serleg,
Poharaink porrá törtek,
A kannáink kicsorbultak.”
„Merítsd tele markodat hát,
És úgy adjál inni nékem!”
„Mit nem szólsz szuómi szolga,
Szuómi szolga, ország alja,
Jó apám jobbágy juhásza,
Aki él sz koldus-kenyéren,
Halak fején felnevelve,
Pásztorkodva pusztá földön!”
„Legyek hát szuómi szolga,
Szuómi szolga, ország alja,
Jó atyád jobbágy juhásza,
Aki él koldus-kenyéren,

Halak fején felnevelve,
Pásztorkodva puszta földön:
Titkos tetted tudom mégis!”
„Mondj hát mindent, mit tudsz rólam!”
„Három fiad hova tetted? –
Egyet szétszórtál a szélbe,
Másat vetettél a vízbe,
Harmadikat elhantoltad.
Abból, kit a szélbe szórtál,
Vértessvéd lovag lett volna;
Abból, kit vetettél vízbe,
Úr lett volna itt e földön;
Az meg, akit földbe ástál,
Főpap lenne, fényes püspök.”
Magdaléna, lenge lányka,
Sírni kezdett s könnyeinek
Vedernyi sok sós vizével
Jézus lábát locsolgatja,
Szöghajával szárítgatja:
„Titkos bűnöm tudod, így hát
Magad lehetsz az Úr Jézus;
Tegyél engem akárhová,
Mocsár fölé fapallónak,
Cammogjanak cédák rajtam,
Talpukkal rám tapossanak!
Tegyél engem Uram Jézus,
Ahová csak akarod te,
Legyek híd a habok hátán,
Korhadtsz deszkám dagály jöttén
A szél szerteszét dobálja,
Hadd hányódjam hullámokban!
Tegyél engem Uram Jézus,
Ahová csak akarod te,
Piros tűzbe dobj parázsnak,
Lángnak legyek izzó üszke,
Keseregjek kormos tűzben,
Legyek lángok martaléka!”

Isten szülője

(A „Bogurodzica” kezdetű ősi lengyel Mária-ének)

Isten szülője, Szűzanya,
Istentől áldott Mária,
Esdekelünk,
Nyerd meg nekünk,
Oh, áldott anya, Mária,
Fiadat, Urunkat, Kyrie eleison.

Aki Téged megkeresztelt, a Gyermeke
Szent nevében árássz reánk kegyelmet,
Hallgasd meg az esdeklésünk,
Amit kérünk, add meg nekünk:
Életünkben a bőséget,
Holtunk után üdvösséget,
Kyrie eleison!

Angelus Silesius epigrammáiból

Béklyózz le százszorosan, – így szól a lélek –,
Én mégis szabadon, bilincsek nélkül élek.

*

Ha Krisztus megszületnék ezerszer Betlehembe',
De nem a te szívedben: be nem juthatsz a mennybe.

*

Kálváriás kereszt meg nem gátolja vesztet,
Csak az, ha önmagadban állítasz keresztet.

Logau epigrammáiból

A bűn

Emberi: bűnt elkövetni;
ördögi: a bűnt szeretni;
keresztényi: a bűnbánat;
isteni: a bűnbocsánat.

Orpheus és Eurydike

Egy halott nőért senki már ma
a pokolba le nem szállna,
de élő asszonyért bomolva
sokan jutnak a pokolba.

A világ

A világ egy közös asztal,
minden ember itt étkezik;
s jó annak, ki vendéglátó
gazdánkról nem feledkezik.

Gyász és öröm

Ha egy gonosz hull a rögre,
gyászold! – elveszett örökre.
Ha egy jámbor meghal békén,
örvendj boldog öröklétén!

Csoda és hit

Mért nincsen ma csoda? – hidd el:
valami baj van a hittel;
eljutottunk immár oda:
az igaz hit maga csoda.

Tisztesség

Tisztesség, a kastélyokban
kereshetünk mindhiában!
Hol lelünk fel? – a kunyhókban,
s még inkább – a Bibliában.

Hit és cselekedet

Vajmi gyenge lesz a hited,
ha tettel nem erősíted.
Mit ér a cím, ha nincs jelleg? –
levegőbe foszló felleg.

Test és lélek

A testünk börtön, a lélek rabja;
ki testét becézi, lelkét szorongatja.

Gyors halál

A gyors halál rossz a rossznak,
gyors megváltás jámboroknak.

Az anyai szeretet

Anyánk méhében hordott minket
háromszor negyedévig.
Anyánk a karján hordott minket,
míg gyengék voltunk még itt.
Anyánk szívében hordoz minket
örökkön örökéig.

Isten jósága

Ha Isten csak annyit adna,
amennyit megérdemeltünk:
a koldusnál szegényebben
tengődhetne testünk-lelkünk.

Szó és tett

Ahol tetre lenne szükség,
mit használsz az elvvel?
Szívet, kezet nem pótolhatsz
tüdővel és nyelvvel.

Haladás

Mindig felül marad,
ki Istennel halad;
ki maga tört élre
hamar lökik félre.

Az igazság

Olaj az igazság,
ha alá is merül
hazugság vizébe:
végül felül kerül.

Egy „krisztusi” szegényhez

Istállóban, jászol mellett
Krisztussal a szegénységben
osztoznál ... (De persze csak úgy,
ha a csillag, fönt az égen,
a bölcseket ide vonná,
s ezeknek dús kincseitől
megtelnék a kamara,
s tied lenne az istálló
minden ökre, számar.)

Az ember

Kilenc hónap alatt érik
az emberi élet;
jön a halál, egy pillanat ...
és már semmivé lett.

Lessing: Az olvasóhoz

Klopstock, nem olvassák a munkád,
De mind rá mondja: műremek! –
Olvassanak bennünket inkább,
És kevésbé dicsérjenek.

Népi versek a „Des Knaben Wunderhorn”-ból

Páduai Szent Antal a halaknak prédikál

Antal prédikálna,
Ha hallgatót találna;
Inkább szól halaknak,
Mintsem a falaknak;
Lemegy hát a tóhoz,
És itt kezd a szóhoz.

Jönnek a nagy pontyok
S a kis halporontyok,
Mind-mind száját tátva
Figyel a barátira:
Tetszett a prédikálás,
Ponty-pereputty hálás.

Ragadozó csukák,
Rabláshoz nem buták,
Úszva arra mentek
Hallgatni a szentet:
Tetszett a prédikálás,
Csuka-csapat hálás.

És a falánk harcsák
Illendőnek tartják,
Hogy a beszéd végett
Hagyják az ebédet.
Tetszett a prédikálás,
Harcsa-horda hálás.

A csík és a viza,
Nemes halak biz'a –
Íme nem mulasztják
A szónoklat malasztját:
Tetszett a prédikálás,
A csík-csoport hálás.

Teknősbékát, rákot
Sietni ki látott? –
S most versenyre kelnek,
S Antalra figyelnek:
Tetszett a prédikálás,
Rákok raja hálás.

Halak és halacskák,
Okosak és csacsokák,
Emelik fejüket,
Egyikük sem süket:
Jóisten nevében
Csüngtek a beszéden.

Vége a beszédnek,
Halak haza térnek;
Csuka ragadozik,
Bujálgodik a csik,
Csüngtek a beszéden,
S érnek úgy, mint régen.

Rák tovább is lassú,
Harcra hájas hasú,
Zabái a ponty egyre
Szent szókat feledve.
Csüngtek a beszéden,
S élnek úgy, mint régen.

Szent Ágoston és az angyal

Kisfiúcska apró görbe
Kagylójával kis gödörbe
Tenger vizét merte, merte;
Ott állt Ágoston, s figyelte,
Ott tűnődött csendesen,
S szólt a gyermek kedvesen.

Az angyal:

Ágoston, kiben hit lángol,
S mint galamb, oly tiszta, jámbor,
Merre tartasz, mondd nekem;
Gondolkodsz hitelveken,
S agyad most is forr, mint katlan,
Vagy csak sétálsz gondolatlan?
Nem engedlek innen el,
Míg az ajkad nem felel.

Ágoston:

Kisfiacskám, véges elmém
Szentháromság titkos elvén
Töpreng, s nyitját nem találom:
Mint lehet, hogy egy a három.

Az angyal:

Én előbb fogom kimerni
Gödröcskémbé a tengernyi
Sok vizet, mondom neked,
Mint sem ezt megértheted.

Ágoston:

Mily magasra szállt a lelkem,
És megoldást mégse leltem,
Elmém csalfa és hiú,
S eltűnt ím a kisfiú.
Gondolatnak szárnyat adni,
S majd az észtól megcsalatni
Többé soha nem fogok:
Hiszek, s nem gondolkodok.

Goethe

A vándorló harang

Volt egy gyerek, ki nem szokott
Sohsem templomba járni,
De rétre menni száz okot
Tudott mindig találni.

Az anyja szól: „Harang ha bűg,
Tudod, hogy mit kell tenni,
S ha nem fogadsz szót néki, úgy
Jön ám, és el fog vinni!”

A gyermek így elmélkedett:
„Fönt lógnak a harangok.”
S az iskolából elmenet
A réten elbarangolt.

„Harang se zúg már, rászédett
Anyuska tréfás kedve.”
De szörnyűség! – a hát megett
Jön a harang bicegve.

Álomszerű csodás dolog;
A gyermek fut ijedten;
A harang gyorsan imbolyog,
És elborítja menten!

De meggyorsítja iramát
A gyermek fürge lába,
Rohanva árkon-bokron át,
Elér a kápolnába.

S eszébe jut a bús kaland
Ünnepnapon s vasárnap,
És szót fogad a vén harang
Első hívó szavának.

A kövek átváltoztatása

(Schillerhez, egy ajándékba küldött kis ásvány-gyűjtemény kíséretében)

A pusztában az Úrhoz szólt
A démon: „Itt a kő,
Kenyérré változtassad át,
Ha van hozzá erő!”
Több kőből minta-gyűjteményt
Küld néked a barát;
S te értük vajh mit ádsz neki? –
Az eszmék garmadát!

Szent Nepomuk vigiliája

Lángok úsznak folyam hátán,
hídon zengnek gyermek-hangok,
énekükhöz csatlakoznak
csengetyűk és nagy harangok.

Lángok tűnnek, csillag elhúny;
így suhant el szentünk lelke,
midőn bűnök titkát óva
kínhalálban kilehelte.

Ússzatok csak pislá lángok! –
zendülj, zendülj gyermek-ének! –
hirdessétek: mint térnek meg
Csillaghoz a csillagfények.

Halhatatlanság

Hiszel a halhatatlanságban?
Okát tudnád adni néki? –
De mennyire! – A fő-ok az,
Hogy nélküle nem tudnánk élni.

Schiller

A föld felosztása

„Ím itt a föld!” – kiált az embereknek
Zeusz, ki fönt magas trónján pihen;
„Örökségként adok mindent tinektek;
Osztozzatok testvérien!”

Nagy sürgés-forgás támad erre nyomban,
Ily jó alkalmat senki sem szalaszt,
A földesúr vadászgat dús pagonyban,
S mezőn kalászt gyűjt a paraszt.

A kalmár raktárában halmoz árut;
Apát a bort kívánja, nem vizet;
Hidat, utat lezárat jó királyuk,
És szól: „Enyém minden tized!”

Mindennek már akadt gazdája végül,
Az osztozás már régen végbe ment,
Midőn a távol messzeség kódébül
A költő későn megjelent.

„Ó, jaj nekem! Csak én vagyok felejtve
Mindenkitől, csak én, én nyomorult,
Leghűbb fiad?” – kiáltott zokszót ejtve,
S az égi trón elé borult.

„Ha álmaid honában kóboroltál –
Beszél az Úr – az ajkad mért perel!
Midőn az osztás történt, merre voltál?”
„Tenálad” – költőnk így felel.

„Orcád csodálatában elmerültem,
Fülem merengett égi szent zenén;
Bocsásd meg, hogy fényedtől részegültem
A földet elfeledtem én!”

„Hát mit tegyek? – szól Isten – másé minden,
Másé az ősz, a vásár és a vad ...
De ha kívánsz itt élni köreimben,
Egembe jönnöd bármikor szabad!”

A hit szavai

Ím három a szó, mit megnevezek,
Visszhangzik a földteke tőlük;
De nem kívülről erednek ezek,
A szív, csak a szív a szülőjük.
S az emberi élet vajmi sivár,
Ha e három szent szót nem hiszi már.

Az ember mindenképp *szabad*,
Bár láncok közt született meg;
Hát el ne riasszon a szolgahad,
S borzalma az örületeknek.
Ne félj, ha lepattan a szolgabilincs,
És a szabadokra bízva tekints!

Az *erény* nem üres, laza szó,
De lehet belőle valóság,
És bár az ember ingadozó,
Nem elérhetetlen a Jóság;
S mit az ész meddően keresett, a vigaszt,
Egy gyermeki szív tán fölleli azt.

És él egy *Isten*, egy szent Akarat,
S ha az emberé semmibe veszne,
Az túl az időn, teren élve marad:
A legmagasabb örök Eszme;
S bár minden örökkön körbe kereng,
De felettük az Isten szelleme leng.

Híven őrizték e megnevezett
Szavakat, nem válván el soha tőlük,
Hisz' nem kívülről eredtek ezek,
Ten-lelketek volt a szülőjük.
S nem lesz nyomorult az emberiség,
Ameddig e három szót hiszi még.

„Fogadalmi táblák” és epigrammák

János-lovagok

Pompás éketek az iszonyú páncél a kereszttel,
Hogyha oroszlánként véditek árva Rhodost,
És ha zarándokokat kísérték a szír sivatagban,
S őrzitek a Szent Sírt, mint szigorú kerubok.
Ám szebb díszetek a betegápolói köténytek,
Harci oroszlánok, legnemesebb daliák,
Ha beteg ágya körül szolgáltok enyhet-adóan,
S meghozzátok a szív névtelen áldozatát.
Ó, a Kereszt hite tud csak egy koszorúba kötözni
Nyájas alázatot és bajnoki büszke erőt!

Remény és teljesedés

Árbóc-erdőkkel tengerre hajózik az ifjú;
Megmentett ladikon tér kikötőbe az agg.

Jóság és nagyság

Két virtus van, s bárcsak együtt járnának örökké:
Jó legyen a nagyság, s *nagyszerű* legyen a jó!

Péter-templom

Méretemet ne csodáld; nagyságom lényege más ám:
Hogy nagygyá tegyem a l e l k e d e t , ezt akarom!

A tudomány

Van, kinek istennője, de más számára tehénke,
Mely csakis arra való, hogy tejet és vaját ad.

Közös sors

Lásd, mi veszekszünk és folyton marakodva haragszunk,
Ám közben lepi dér a hajadat s hajamat.

Társaság

Egyenként kiki bölcsnek látszik meglehetősen;
Ám ha tömegbe kerül, ostoba tökfejű lesz.

Külső és belső

„Szívet az Isten látja csak”. – Így gondod legyen arra,
Hogy mi halandók is lássuk a jót belőled.

A műfogás

Jámbornak, szabadosnak is egyként tetszeni kívánsz? –
Fessed a kéjt, s mellé – fessd le az ördögöt is.

Költészet és valóság

Kérdezed, a költés mire jó? – Megmondom azonnal,
Ám a valóságról mondd meg előbb, mire jó.

Egy hercegi sírbolt felirata

Profán nép, vissza! ne zavarjad
A földi óriások csend-honát;
Feltámadást is „exclusiv” akarnak,
Ha szólnak majd a harsonák.

A halhatatlanság bizonyossága

Hogy a halott egy új életre támad,
Hitem szilárd, és ím az ok:
A jók csak sejtetik teóriámat,
S meggyőznek róla a gazok.

Talány

Van egy dolog, – nem Isten
Számára, – angyaloknak
Közömbös, – állatoknak
Haszontalan; nem élhet
F. nélkül ám az ember.

S az emberek között jár,
Velük nevet, velük sír,
S nagyon szereti őket;
Kérded, mi ez? – a v a l l á s .

A „Messiás”

Vallás szülötte ím e költemény,
S viszont is, úgy hiszed? – Nem én.

Novalis

Feltámadás

Én mindenkinek hirdetem:
Ő él s feltámadott,
A lelke köztünk lengedez,
Velünk van itt vagy ott.

Én mondom nektek és ti mind
Adjátok ezt tovább,
Hogy nemsokára mindenütt
Látunk egy új csodát.

Mennyország lesz a nagy világ,
Mi szép közös hazánk;
S egy új életnek üdveit
Ő szétárasztja ránk.

A tengermélybe süllyed el
A borzalmas halál,
S az út a szép jövő felé
Előttünk nyitva áll.

Amelyen lába lépeget,
Talán sötét az út,
De mind, ki Ő nyomába jár,
Az ég honába jut.

Nem sírunk hát, ha egyikünk
Körünkből távozik,
Találkozunk még, és a bú
Örömmé változik.

És mindnyájunkat felvidít
Egy-egy jó-tétemény,
S a napsütött virányokon
Kizöldel a remény.

Ő él, s örökre itt marad,
E nap milyen csodás!
Mert íme, most megy végbe a
Világmegifjódás.

A naplóból

Én nem panaszkodom, eltűröm sorsomat,
Derűsen és vigan, bármennyi szenvedés ért.
Ha Istené vagyunk, egyetlen pillanat
Kárpótol minden szenvedésért.

*

Uram, hitet s bizalmat adj nekem,
Nem féltem akkor sem magam, sem kedvesem.

A kereszt

Vannak nyomasztó órák:
Minden borús, beteg,
Ijesztnek mindenünnen
Szörnyű kísértetek.

Lenyomnak mázsa-súllyal
Szorongó éjjelek,
Vad borzalmak suhognak,
S nem égnek fényjelek.

Meging a biztos támasz,
Alámerül a hit,
S az ész bomolva ropja
Őrjöngő táncait.

Reánk mered a téboly,
És bűvölőn igéz.
Az élet lüktetése
Kihagy, s megállni kész.

Ki hordta a keresztet,
Hogy oltalmunk legyen?
Ki él ott fenn a mennyben,
Túl szürke fellegen?

Eredj a bűvös fához,
A lábad bírja még;
A láng kicsap belőle,
S minden rossz benne ég.

Egy angyal húz a partra,
Az ég kegyelme nagy,
S te boldogan tekintesz
A földre: mentve vagy!

A „Mária dalok”-ból

Mária, feltűnsz sok-sok képen,
Mint bájos, kedves nőalak,
De egyiken sem olyan szépen,
Milyennek én megláttalak.

Csak azt tudom, hogy attól fogva
Számomra eltűnt ez a föld,
S az édes mennyország ragyogva
A lelkemben mindent betölt.

Theodor Körner: A sixtusi Madonna előtt

Rabja lettem égi bűvöletnek,
Elbűvölt, ó kép, csodás hatalmad,
Szépség mámorában szétfoszolnak
Nyűgei a földi köteleknek!

Szánalomra méltó bús eretnek,
Kinek lelke itten néma, hallgat!
Márja hajnal-arcán halk sugalmak ...
Jaj azoknak, akik nem szeretnek!

Szent vagy, szent vagy! – a szeráfok zengik,
Angyalok leszállva körbe lengik
Isten anyját, ezt a szűzi nőt;

Lelke annak szárnyal szabadabban,
Szeretet és hit lobog fel abban,
Aki tiszta szívvel nézi őt.

Batsányiné Baumberg Gabriella: A „Teremtés”

(A nagy halhatatlan Haydnhoz)

Tüzesen, mint színbor parázsa,
S üdítve is, mint mind, mi szép,
Szívünkben szép zenéd varázsa
Csodás hatását hinti szét.

Imént dobszóval mennyet dörget
Varázserőd, s a végtelent:
Eget, napot és holdat, földet,
Mindent – másodszor – megteremt.

Mint Éva karján egykor Ádám
Csodálta ékes édenét,
S gyönyörtől ittasulva kábán,
Bár némán, áldá Istenét:

Így hallgatunk a zeneszóra,
Mit szült mesés művészeted,
S harmóniák nagy alkotója,
Könnyezve hódolunk neked!

Lenau

A kereszt

Ott egy kereszt, árván mered fel orma,
Megváltó nélkül, mintha ez a bomlott
Vad őszi szél, mely tépázza, a lombot,
Az Istenképet elsodorta volna.

A Természet most fogvacogva reszket,
Ezen halálos fájdalomtól tépve.
Sűrítsem-é mindezt a kint egy képbe? –
Üres helyére annak a keresztnek?

A feszület

Ha az ember égre emelé
Két szemét, és karját ölelésre
Tárja szét a mindenség felé:
Szinte kész már a felfeszítésre.

Ily szerelmek földünkön be ritkák!
S hogy ne vesztené az ember ezt,
Megrögzítve őrzi a kereszt,
Jézus, áldott mozdulatod titkát!

Uhland: A kápolna

Kápolnácska fent sötéten,
Mélázón a völgybe néz;
Forrás mellett lenn a réten
Pásztorfiú füttyörész.

Búsan bűg a kis harangja,
Gyászos ének hangzik el;
Halkul nóták játszi hangja,
És a gyermek fölfigyel.

Fönt viszik a sírba őket,
kik vigadtak itt alatt ...
Pásztorfiú! egykor néked
Szintén szól a kis harang.

Heine

Mint egy virág ...

Mint egy virág, olyan vagy,
Oly szép, oly szende, szent;
Ha nézlek, bús borongást
Érzek szívembe' bent.

Kezemet fejedre téve
Könyörgöm az Úr kegyét:
Engedje, hogy maradhass
Ily szent, ily szende, szép.

A három szent király

Keletről három szent király
A messzi nyugot fele menve,
Kérdezgetik itt-ott: kisgyerekek,
Ez az út visz-e Betlehembe?

De senki se tud felelni nekik,
Hát baktattak tova hárman
A csillag után, mely az ég magasán
Ragyogott sugarazva vidáman.

S megállt a József lakja felett,
A királyok a házba bementek;
Felbőg a tinócska, a Gyermekek sír,
S daloltak hárman a szentek.

Béke

Fönn az égen nap tüze lángolt
Fehér felhőkbe' fürödve,
A tenger néma.
És én merengve feküdtem a sajka
Kormányánál – és félig ébren
És félálomban néztem a Krisztust,
Mi Megváltónkat.
Lengő fehér ruhában
Ment-ment Ő óriásként
Földön-vízen át;
Fejével a mennybe magaslott,
És áldón nyujtá kezét ki
A földre, vízre;
S miként a szív, kebelén
Ízzik a napgömb,
A véres, lángoló napgömb,
A véres, lángoló napszív
Sugározó kegyelmét
Ontja, önti, szórja ragyogva
És hőn melegítőn
Földekre, vizekre.

Harangok zúgtak, s a hangjaik
Mint hattyúk lenge rózsáláncon
Ringó hajónkat húzva-vonták
Játszi szeszéllyel zöldelő partra,
Hol emberek élnek feltoronyló
Kőrengetegben ...
Ó Béke csodája! Milyen csöndes a város!
Elült a goromba zsvaj,
A fülfeteg, csacska kavargás,
S a tiszta tágas utak során
Fehérruhás emberek jártak,
Kezükben pálmaággal,
S ha kettejük találkozott,
Egymásra néztek mélyen-értőn
És, áldozatos szeretettel a szívben,
Csókolták egymást homlokon,
És fölfelé néztek
Megváltónknak napszivére,
Mely vére pirosuló sugárözönét
Reájuk szórta
Engesztelőn, – s ők szóltak:
Légy áldva Krisztusunk!

Rilke

Mária születése

Az angyalok hogy fel nem énekeltek,
oh, mily nehezükre eshetett nekik,
holott ők tudták: az eljövendő Gyermekek
leendő anyja az éjszaka megszületik.

Elnémultan a fellegeket suhanva szelték,
s csak mutogattak Joachim háza fele,
éreztek az idők csodálatos beteltét,
ám egyikük se szállhatott ide le.

Az eset a lakoska nyugalját felkavarta.
Egy szomszédasszony jött és tett-vett tétova,
s az öreg kiosont, hogy elcsittítsa a tarka
boci bőgését. Ilyen este nem volt még soha.

Mária mennybemenetele

Nem csupán a síró tanítványok
lettek árvák távoztod miatt:
nézd a sok-sok hervadó virágot,
nézd, a cinkék röpte mily riadt,

csillogása gyermekek szemének,
tehén tőgye, mely tejtől dagadt; –
minden-minden jószágban szegényebb,
csak az Ég, csak az lett gazdagabb.

Kertünk édes, elrabolt gyümölcse,
szétolvadsz az Űdv szájába' már,
add, hogy ájult lényünket betöltse
ez az íz és ez az illatár.

Tőled távol itt maradtunk, s hogy mi
vígaszt nyerjünk kissé legalább,
nyújtsd az enyhületnek italát,
végleg úgyse tudnánk megnyugodni.

Eduard List: Gyógyulás

A lámpa fénye reszketeg,
Anyácska súlyos, nagy beteg.
Ott virraszt könnyező fia,
Szívéből rebben hő ima:
„Ki trónolsz fenn a mennyeken,
Legyél, ó, jó atyám nekem,
Tekints le rám, a könnyem árja
Irgalmadat epedve várja!”
Az aggodalmas szív remeg,
És könnytől áznak a szemek.

De végül kél a nap ragyogva,
Új élet tér beteg tagokba,
A fájdalom, a kín csitul,
S a sápadt orca felvidul.
S az ajka halkán súgva szól:
„A menny-kapu már nyitva volt,
De Péter mond: fiad imája
Felszállt az Úr trónzsámolyára;
Kérése meghallgattatott.
S most, íme, újra itt vagyok.”

Újabb epigrammák

Keresztényi türelem

Nagyon kevés az olyan ember,
ki balsorsát tűri türelemmel;
de sok az olyan „felebarát”,
ki keresztényi megadással
viseli el a – *mások* baját
(*Otto Banck*)

Jók és ostobák

Szívem elveszti bátorságát,
nézvén e földön valókat:
a butákat jóknak titulálják,
és ostobáknak a jókat.
(*Edmund Wengraf*)

Test és lélek

A Test vidám úr, „Lebemann”,
 az élvezetre termett:
 künn él a nagyvilágban és
 bort habzsol meg szerelmet.
 A Lélek-asszony otthon ül,
 falát díszíti kegykép;
 s ringatja síró gyermekét:
 a Lelkiismeretkét.
(Karl von Fircks)

Rabindranath Tagore: Az „Áldozati énekek”-ből

Ó, életem Ura, előtted állok-e majd
 Éltemnek minden napján, szemtől-szembe veled?
 Összekulcsolt kezekkel, ó, mindenség Ura,
 Előtted állok-e majd szemtől-szembe veled?
 Hatalmas égboltod alatt
 Hallgatagon és egymagam alázatos szívvel
 Előtted állok-e majd szemtől-szembe veled?
 Ebben a te munkás világodban,
 Fáradalmak s harcok zajában
 Előtted állok-e majd szemtől-szembe veled?
 S ha evilági munkám elvégeztem,
 Ó, királyok királya,
 Előtted állok-e majd
 Egyedül, szótlán, szemtől-szembe veled?

Théodore Botrel: Ékho

Bolygok búsan egymagam
 Titkos erdőn céltalan,
 Felkiáltok hangosan:
 „Csúf az élet csakugyan!”
 Ékhó válaszolt: „*Ugyan!*”

„Sorsom örök viadal!
 Van megváltó diadal?!”
 Ékhó válaszolt: „*A dal!*”

„Nyögöm keresztem súlyait,
 Már-már roskadok, ah, így!”
 Ékhó válaszolta: „*Higgy!*”

„Gyűlölségem vad, heves,
 Kínom ettől hétszeres!”
 Ékhó válaszolt: „*Szeress!*”

Lelkem többé nem beteg,
Követve ezt a szózatot:
Hiszek, dalolok, szeretek ...
S azóta boldog is vagyok!

Henry de Juliot: Ballada a béke asszonyáról

Oh, lásd sok fájdalmát korunknak,
amiknek vége, vége nincs,
könnyörgünk, lásd meg bánatunkat,
és szánakozva ránk tekints!
Mikor meg kellett válnod Tőle,
hullattál milljom könnyeket,
ezeknek kincse váltsa meg
a békét, Tavasz Királynője!

Isszuk fanyar levét a bűnnek,
mely szörnyű mély kútból fakad,
a buborékok most se szűnnek,
s mindent benyel a zuhatag;
gyűlölség mérgét, durva, dőre
hazugságot gördít az ár ...
Oh, téríts minket észre már
Tavasznak édes Királynője!

Vétkünk zord fellegekkel büntet
sötét e kornak alkonya,
ragyogtasd át borús egünket
jövőnknek fényes Asszonya!

Mocsár az életünk ... írtsd belőle
az álnokságot, bűnt, halált,
derítsd fel a láthatárt,
Tavasznak szúzi királynője!

Ajánlás

Hercegnő! – hallgass meg bennünket,
fordítsd felénk szelíd kegyed,
a Te imád csodát tehet:
Tavasz békéjét hozd nekünk meg!

Albert Flory

A királyok ajándéka

Hogyha gazdagságra vágynál,
ne légy sóvár, nyugtalan:
maradj Jézus jászolánál,
ott a színarany.

És ha vonz a rang, a hír, ha
hő dicsőség-vágy hat át:
élvezheted itt a mirha
s tömjén illatát.

S öleld át magát a jászolt,
kincset, fényt, ha nem szeretsz;
ugyanazon fából ácsolt,
mint a szent kereszt.

Könyörgés Szent Ferenchez

Kérlek, óh nagy Szent Ferenc,
Újjá teremts!
Még ha szenvedés is vár rám,
Add, hogy Őt szeressem szinte,
Úgy amint Te,
Hogy ha kell: stigmáid árán!
Hassa át a lényemet,
Énemet
Az a tűz, mely lángolt Benned:
Testvért lássak bárkiben,
Hogy szívem
Itt csodálja már a mennyet.
Poverello! – megtanítsad,
Azt, hogy itt csak
Az miénk, mit elfogadtunk,
Amit mások adnak nekünk,
S annyit érünk,
Mint amennyit másnak adtunk.